

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΦΗΣ

Η

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ

ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤ' ΕΝΤΟΛΗΝ

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

(ΜΕΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΚΤΩ).

(Ανεγνώσθησαν ἐν τῇ συνεδρίσει τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου τῇ 4 Ἰβρίου 1853.)

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΑΘΗΝΑΣ Ἀρ.θ. 274.)

1853.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΟΥΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ

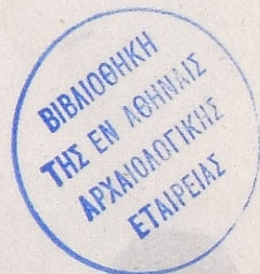
ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΚΑΤ' ΕΝΤΟΛΗΝ

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΔΑΠΑΝΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

(ΜΕΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΚΤΩ).

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(ΠΑΡΑ ΤΗΙ ΟΔΩΙ ΑΘΗΝΑΣ 'Αριθ. 274).

—•••—
1853.

(Ref 3) YE L(4)

ΠΡΩΤΗ

ΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΗΡΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

II

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ

ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

(ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ)

ΕΡΕΚΤΕΙΟΝ

ΠΥΛΩΝ ΤΗΣ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΩΝ

(ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗ)

1853

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΡΑΦΗΣ

- 1 Οί τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρεχθείου.
- 2 Ὁ περίβολος τοῦ Ἐρεχθείου καὶ ὁ πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ τοῖχος.
- 3 Ὁ κατὰ τὰ θεμέλια βράχος.
- 4 Ἡ πρὸς ἀνατολὰς πρόστασις.
- 5 Ὁ πρὸς ἀνατολὰς τοῖχος.
- 6 Ὁ πρὸς νότον τοῖχος.
- 7 Ἡ τῶν κορῶν πρόστασις.
- 8 Τὸ ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τοῦ στυλοβάτου αὐτῆς ἀνοιγμα.
- 9 Ἡ ἐν τῇ τῶν κορῶν προστάσει θύρα.
- 10 Ἡ εἰς τὴν θύραν ταύτην ἄγουσα κλίμαξ.
- 11 Τὸ κατὰ τὸν δυτικὸν στυλοβάτην μέρος τὸ ἀπέναντι τῆς κλίμακος.
- 12 Τὰ κάτωθεν τῆς ἐν τῇ τῶν κορῶν προστάσει θύρας.
- 13 Ὁ πρὸς δυσμὰς τοῖχος.
- 14 Ἡ ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ θύρα.
- 15 Ἡ νοτιοδυτικὴ γωνία τῆς κρηπίδος τοῦ δυτικοῦ τοίχου.
- 16 Τὰ λοιπὰ τῆς κρηπίδος τοῦ δυτικοῦ τοίχου.
- 17 Ὁ πρὸς βορρᾶν τοῖχος.
- 18 Ἡ ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ πυλῖς.
- 19 Ἡ ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ μεγάλη θύρα.
- 20 Ἡ πρὸς βορρᾶν πρόστασις.
- 21 Ἡ ἐν τῇ βορείᾳ προστάσει κρύπτη.
- 22 Ὁ ἐν τῇ κρύπτῃ πίθος.
- 23 Ἡ κατ' ἀνατολὰς ὀπὴ τῆς κρύπτῃς.
- 24 Ἡ ἐν τῇ κρύπτῃ νοτία θυρίς.
- 25 Τὸ τῆς θυρίδος πρόθυρον.
- 26 Διαστάσεις τῆς κρύπτῃς.
- 27 Βάθος τῶν ἐν τῇ κρύπτῃ ῥηγμάτων.
- 28 Εἰ καὶ ἄλλη τις κρύπτη ὑπὸ τὴν βορείαν πρόστασιν.
- 29 Ἴχνη κλίμακος κατὰ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ βορείου τοίχου.

- 30 Ὑψος τῶν κρηπιδώματων.
- 31 Τὸ κατὰ τὴν μεγάλην θύραν μεσότοιχον.
- 32 Αἱ ἐν τῷ μεσοτοίχῳ θύραι.
- 33 Ἡ δεξαμενὴ ἢ ἐντὸς τοῦ ναοῦ.
- 34 Τὰ ἐν τῷ ναῷ δύο παράλληλα τείχη.
- 35 Αἱ στάσεις.
- 36 Ὁ πρὸς δυσμὰς τοῖχος ἔσωθεν.
- 37 Τὰ ἐν αὐτῷ ἵχνη ἀρχαίου ἐδάφους.
- 38 Ὁ πρὸς βορρᾶν τοῖχος ἔσωθεν.
- 39 Τὰ ἐν αὐτῷ ἵχνη ἀρχαίου ἐδάφους.
- 40 Αἱ ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ τετράγωνοι ὀπαί.
- 41 Ὁ πρὸς νότον τοῖχος ἔσωθεν.
- 42 Ἡ ἐν αὐτῷ θύρα τῆς τῶν κορῶν προστάσεως.
- 43 Ἡ ἐν αὐτῷ μεσόδμη.
- 44 Τὰ ἐν τῷ νοτίῳ καὶ βορείῳ τοίχῳ ἵχνη διαιρέσεως.
- 45 Τὸ μέρος τοῦ νοτίου τοίχου τὸ μεταξύ τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς καὶ τοῦ κατὰ τὴν θύραν μεσοτοίχου.
- 46 Τὸ μέρος τοῦ νοτίου τοίχου τὸ μεταξύ τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς γωνίας.
- 47 Ἡ κρηπίς τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως ἔσωθεν.
- 48 Αἱ κατὰ τὴν κρηπίδα τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως γωνίαὶ τῶν τοίχων.
- 49 Τὰ τῆς ἐπισκευῆς.
- 50 Ἀρχιτεκτονικὰ διαγράμματα.

τοσούτων ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέλεξε τὸν ἄρχαιο-
 λογικὸν σύλλογον κατὰ πρότασιν τοῦ
 ἡγετῆρος αὐτοῦ, ἡμετέρου ἀρχαιο-
 λογικοῦ ὁμοειδή, ὁμοίως ἐπὶ τῶν
 ἐπιτροπῶν ἡμετέρων ἡμετέρας ἐπι-
 τροπῆς ὡς ἐπὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἡμετέρας
 ἐπιτροπῆς ὡς ἐπὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἡμετέρας
 ἐπιτροπῆς ὡς ἐπὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἡμετέρας

1. Οἱ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρεχθείου, ἣν ὁ ἀρχαιολογικὸς σύλλογος κατὰ πρότασιν τοῦ Εἰρηναίου Θεοσίου κατέστησε, Γεώργιος Γλαράκης, πρόεδρος, Κυριακὸς Πιπτάκης, ἀρχαιολόγος, Λύσανδρος Κανταντζόγλος, Δημήτριος Ζέζος, Παναγιώτης Κάλκος, ἀρχιτέκτονες, Παναγιώτης Εὐστρατιάδης, γραμματεὺς, τὴν κατάστασιν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν μερῶν τοῦ Ἐρεχθείου ἐρευνήσαντες, τάδε ἀνέγραψαν.

Α. Περὶ τῶν ἐξωτερικῶν μερῶν τοῦ Ἐρεχθείου.

2. Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἐρεχθείου τοῦχος περιβόλου οὐδαμοῦ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ νῦν ἐδάφους ἄνασκαφῆς δὲ γενομένης ὡς οἶόν τε ἀκριβεστάτης, οὐδὲν ἵχνος περιβόλου εὐρέθη. Ἀπὸ δὲ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς τῶν κορῶν προστάσεως (πίν. 1, β.) ἐκτείνεται μέτρα γαλλικὰ περίπου 25 πρὸς δυσμᾶς τοῦχος (πίν. 1, γ.) καταφανὴς μὲν ἀπὸ βορρᾶ σχεδὸν μέχρι τοῦ βράχου, κεκαλυμμένος δ' ἀπὸ νότου ἅπας, μὴ ὑψόμενος ὑπὲρ τὸ ἐντεῦθεν ἔδαφος. Προεκτείνεται δ' ὁ τοῦχος οὗτος πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τὴν τῶν κορῶν πρόστασιν καὶ ὡς κρηπὶς αὐτῆς χρησιμεύει, καταλήγει δὲ καὶ ἀφανῆς καθίσταται ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς προστάσεως. Κατὰ δὲ τὸ δυτικὸν πέρας αὐτοῦ ἄνασκαφῆς γενομένης, εὐρέθη στρέφων πρὸς μεσημβρίαν καὶ προεκτεινόμενος κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν τοῦ Παρθενῶνος δυτικὴν πλευρὰν. Ἔστι δ' ὁ τοῦχος οὗτος λίθου ὁμοίου τῷ τῆς ἀκροπόλεως βράχῳ (poröser mit Kalkmergel gemischter Kalkstein). Ἄλλαχοῦ δ' οὐδαμοῦ ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ Ἐρεχθείου χρῆσις ἐγένετο τοῦ λίθου τούτου. Ἐξεσμέναι δ' εἰσὶ τοῦ τοίχου τούτου μόναι αἱ τοῦ ἀνωτάτου δόμου πλίνθοι. Ἔστι δὲ τὸ ὕψος αὐτοῦ παρὰ τὴν τῶν κορῶν πρόστασιν ἄνωθεν ἄχρι τοῦ βράχου μέτρων περ. 2,95. Ἄλλος δὲ τοῦχος πρὸς δυσμᾶς τοῦ Ἐρεχθείου οὐδαμοῦ φαίνεται ἐπὶ τοῦ νῦν ἐδάφους, καὶ ἐρεῦνης γενομένης οὐδὲν ἵχνος τοίχου εὐρέθη.

3. Ὁ βράχος, ἐφ' οὗ ὑψοῦται τὸ οἰκοδόμημα, οὐδαμοῦ ἔξωθεν παρὰ τὰ θεμέλια ὁρατός ἐστιν. Ἄνασκαφῆς δὲ γενομένης παρὰ τὴν κρηπίδα τοῦ τε νοτίου καὶ δυτικοῦ τοίχου, εὐρέθη ἀνώμαλος μὲν καὶ τραχὺς ὁ παρὰ τὰ θεμέλια βράχος, καλυπτόμενος ὑπὸ χωμάτων ὑψουμένων μέχρι τῆς κατωτάτης βαθμίδος τῶν κρηπιδωμάτων τῶν τοίχων,

οἱ δὲ θεμέλιοι λίθοι τεθειμένοι ἐν τῷ βράχῳ. Ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης ἐντὸς τοῦ οἰκοδομήματος παρὰ τὰ θεμέλια τοῦ βορείου τοίχου, ἀνεκαλύφθη τυχαίως, ὅτι ὁ ὑπὸ τὰ θεμέλια (πίν. 4, ξ.) βράχος τετμημένος ἐστὶν ἐν ἐπιπολῇ καὶ λατύπη ἰσοπεδωμένος.

4. Τῆς προστάσεως τῆς πρὸς ἀνατολὰς (πίν. 1, α.) πέντε μὲν κίονες ἴστανται ἐν τῇ θέσει αὐτῶν, ὁ δ' ἕκτος, ὁ κατὰ τὴν βορείαν γωνίαν, λείπει. Κεῖνται δ' ἐπὶ τῶν κίωνων τὰ ἐπιστύλια, ἐπὶ δὲ τῶν ἐπιστυλίων δύο μόνον πλίνθοι ἐλευσινιακοῦ λίθου ἐκ τῆς ζωφόρου ὑπάρχουσι, κεῖνται δὲ χαμαὶ παρὰ τὴν πρόστασιν πλίνθοι τε ἐλευσινιακοῦ λίθου καὶ λίθοι τῆς στεφάνης. Τῆς δὲ κρηπίδος τῆς προστάσεως λίθου λευκοῦ ἐστὶν ὁ ἑδαφιαῖος δόμος καὶ αἱ δύο αὐτῆς βαθμίδες, οἱ δὲ κάτωθεν δόμοι πάντες πωρίνου. Ἐπεσκευασμένη δ' ἐστὶ λίθοις κοινοῖς ἡ βορειοανατολικὴ αὐτῆς γωνία, καὶ τύμπανον κίονος ἰσομέτρου τοῖς ἄλλοις ὁράται ἐν αὐτῇ, λείψανον ἴσως τοῦ ἐκ τῆς γωνίας ἐλλείποντος κίονος, ἐὰν οὐχὶ τὰ μέρη αὐτοῦ ἅπαντα εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ Ἑλγιν ἀπήγαγεν.

5. Τοῦ δὲ πρὸς ἀνατολὰς τοίχου σῶόν ἐστι τὸ πρὸς νότον ἄκρον ἀπὸ τοῦ ἑδάφους τῆς προστάσεως μέχρι τῆς ἐπικρανίτιδος, παχύτερον δ' ἐστὶ τὰ κάτω. Τοῦ δὲ βορείου ἄκρου οἱ νῦν ὑπάρχοντες ἐπτὰ δόμοι ἀνηγέρθησαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων τῷ 1838· ἐπεσκευασμένος δ' ἐστὶν ὁ τῆς βάσεως.

6. Τοῦ δὲ πρὸς νότον τοίχου (πίν. 5.) σῶοι μὲν εἰσὶν οἱ τῆς κρηπίδος δόμοι πάντες, ὁρατοὶ ἐνδοθεν, σῶα δὲ καὶ ἡ κατ' ἀνατολὰς γωνία μέχρι τοῦ ἐπιστυλίου τοῦ ζευγνύοντος αὐτὴν μετὰ τῆς προστάσεως, σῶον δὲ καὶ τὸ κατὰ τὴν τῶν κορῶν πρόστασιν μέρος. Τῆς δὲ δυτικῆς γωνίας ἡ γωνιαία ἐπικρανίτις καὶ αἱ κάτωθεν πλίνθοι μέχρι τῆς στέγης τῆς προστάσεως καὶ οἱ μεταξὺ κείμενοι λίθοι ὁκτῶ δόμων τοῦ τοίχου ἐτέθησαν, ἔνθα νῦν κεῖνται, τῷ 1838, μολύβδῳ καὶ σιδήρῳ ἀλλήλοις συνδεθέντες κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων.

7. Τῆς δὲ τῶν κορῶν προστάσεως (πίν. 1, β.) τὰ πλεῖστα ἀνηγέρθησαν τῷ 1845 κατὰ τὴν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων μαρτυρίαν, ἐπεσκευασμένον δ' ἐστὶ μέρος τοῦ στυλοβάτου καὶ τοῦ ἐπιστυλίου. Ἐκ δὲ τῶν κορῶν τέσσαρες μὲν εἰσὶ σῶαι, μία δ' ἐπεσκευασμένη, ἀρχαῖον ἔχουσα τὸ ἀπὸ τῆς ὀσφύος μέχρι τοῦ τραχήλου μέρος, τῆς δ' ἕκτης τὴν θέσιν κατέχει νῦν κόρη πῆλινος. Εἰσὶ δὲ τὰ τῶν κορῶν κιονόκρανα ἑχίνος καὶ ἐπ' αὐτοῦ κανοῦν καὶ ἐπὶ τούτου πλίνθος. Τῆς δ' ὀροφῆς τῆς προστάσεως σῶόν ἐστὶ τὸ κατὰ δυσμὰς μέρος, κάλυμμα δ' ἐξ αὐτῆς ἐν κεῖται ἐν τῇ προστάσει αὐτῇ.

8. Ἐν δὲ τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τοῦ στυλοβάτου τῆς προστάσεως ὑπάρχει ἄνοιγμα (πίν. 6, α.) μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ νοτίου τοίχου τοῦ ναοῦ. Ἀποφυγὴ δὲ τις ἐν τῷ λίθῳ τοῦ στυλοβάτου ὑπάρχουσα μαρτυρεῖ, ὅτι τὸ ἄνοιγμα τοῦτο ἀρχαῖόν ἐστιν. Ἔστι δὲ τὸ πλάτος τοῦ ἀνοίγματος μέτρου 1, 07.

9. Τὸ δ' ἑδάφος τῆς προστάσεως ἐφθαρμένον ἐστὶν ἅπαν, ἴχνη δ' αὐτοῦ σώζονται ἐν τοῖς τοίχοις. Ὅραται δ' ἐν τῇ προστάσει ὁ τοίχος ὁ ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ὑπ' αὐτὴν ἐκτεινόμενος (2). Ἐπ' αὐτοῦ δὲ βαίνουσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τοῦ νοτίου καὶ δυτικοῦ τοίχου τοῦ οἰκοδομήματος προεκτεινόμενοι οἱ κατώτατοι λίθοι τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ στυλοβάτου τῆς προστάσεως. Ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτῶν ὑπάρχει ἐν τῷ τοίχῳ

τοῦ ναοῦ θύρα ἀρχαία, πλατεῖα μὲν 1, 28, ὑψηλὴ δὲ 2, 70 (πίν. 6, δ. πίν. 5, α.). Κεῖται δὲ τὸ κατώφλιον αὐτῆς χαμηλότερον τοῦ μὲν κατωφλίου τοῦ ἀνοίγματος μέτρα περ. 2, 20, τοῦ δὲ ἐδάφους τῆς προστάσεως 1, 96, τοῦ δὲ τοίχου τοῦ ὑπὸ τὴν πρόστασιν βαίνοντος 1, 23.

10. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ στυλοβάτου μέχρι τῆς ἀνατολικῆς παραστάδος τῆς θύρας διατείνονται ὑπὸ τὸ ἀνοίγμα μεταξύ τοῦ ὑπὸ τὴν πρόστασιν βαίνοντος τοίχου καὶ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ λίθοι λευκοὶ, ποιῶντες κλίμακα (πίν. 6, γ.), ἄγουσαν ἀπὸ τοῦ ἀνοίγματος εἰς τὴν θύραν. Σώζονται δὲ τῶν βαθμίδων τῆς κλίμακος ἴχνη καὶ βαθμίδες δύο. Ἐξετείνετο δὲ ἡ κλίμαξ αὕτη, ὡς τὰ ἴχνη αὐτῆς μαρτυροῦσι, μέχρι τῆς δυτικῆς παραστάδος τῆς θύρας.

11. Τὸ δὲ κατὰ τὸν δυτικὸν στυλοβάτην τῆς προστάσεως μέρος τὸ μεταξύ τῶν τοίχων πλήρως ἐστὶ χωμάτων καὶ λίθων τὰ κάτω, κενὸν δὲ τὰ ἄνω καὶ ἀνοικτὸν εὐρέθη κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τὰς γενομένας ἐνταῦθα τῷ 1837, καὶ τοῖχος κοινοῖς λίθοις ὠκοδομήθη ὑπὸ τὸν στυλοβάτην αὐτόν. Ἄνωμαλος δ' ἐστὶ καὶ ἄξεστος ὁ τοῦ ναοῦ τοῖχος ὁ μεταξύ τοῦ στυλοβάτου καὶ τῆς δυτικῆς παραστάδος τῆς θύρας ἀπὸ τοῦ τῆς προστάσεως ἐδάφους πρὸς τὰ κάτω ἐξ οὗ δῆλον γίνεται, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ στυλοβάτου μέχρι τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας μέρος κενὸν καὶ ἀνοικτὸν οὐκ ἦν ἀνέκαθεν. Εἰ δὲ κάτωθεν κενὸν ἦν καὶ ἀνοικτὸν ἀπὸ τοῦ κατωφλίου μέχρι τοῦ βράχου, ἀδύνατόν ἐστι νῦν εἰκάσαι.

12. Βόθρου δ' ἀνοιχθέντος μεταξύ τῶν τοίχων κάτωθεν τῆς θύρας εὐρέθη ὁ μὲν βράχος ἀνωμαλος, ὁ δὲ ὑπὸ τὴν πρόστασιν ἐκτεινόμενος τοῖχος (πίν. 6, β.) τοιοῦτος, οἷός ἐστιν ἔξω, ἡ δὲ κρητὶς τῆς κλίμακος (πίν. 6, λ.) καθέτως παρὰ τὴν ἀνατολικὴν παραστάδα τῆς θύρας μέχρι τοῦ βράχου καθήκουσα, ὁ δὲ λίθος (πίν. 6, ε.) τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας λεπτότερος τῶν παραστάδων 0, 18, ὁ δὲ τοῖχος (πίν. 6, η.) ὁ ὑπὸ τὸν λίθον τοῦ κατωφλίου νεώτερος, κονία καὶ λίθοις κοινοῖς ὠκοδομημένος, ὡς ὁ ἐν τῇ δεξαμενῇ τῇ ἐν τῷ ναῷ. Καὶ οἱ μὲν τοῖχοι ἀπέχουσι ἀπ' ἀλλήλων περίπου 1, 20, τὸ δὲ ὕψος ἀπὸ τοῦ βράχου μέχρι τοῦ λίθου τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας μέτρον περ. 1, 10 ἐστὶ.

13. Ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς δυσμὰς τοίχου (πίν. 2.) τοῦ ναοῦ σώζονται αἱ βάσεις τῶν ἡμικιόνων καὶ λείψανα τοῦ μεταξύ αὐτῶν ἡμιτοίχου. Οἱ δὲ ἡμικίονες αὐτοὶ κεῖνται νῦν ἐν τῷ ναῷ τεθραυσμένοι, καταπεσόντες ὑπὸ λαίλαπος τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1852, ὅτε ταῦτα ἀνεγράφοντο.

14. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ τοίχου τούτου ὑπάρχει θύρα (πίν. 2, α.) ὑψηλὴ μὲν περίπου 2, 45 πλατεῖα δὲ 1, 38. Καὶ ἐστὶ μὲν τὸ ἀνώφλιον αὐτῆς λίθος μέγας καὶ λειὸς κάτωθεν, ἀλλ' ὑπεράνω μὲν αὐτοῦ κατὰ τὸ μέσον ἐπὶ τοῦ τοίχου κεῖται βάση μία τῶν ἡμικιόνων, τὸ δὲ κατώφλιον αὐτῆς ἐγγεγλυμμένον ἐστὶν ἐν δυσὶ λίθοις τοῦ ἀνωτάτου δόμου τῆς κρητίδος τοῦ τοίχου, οἱ δὲ τὰς παραστάδας αὐτῆς ποιῶντες λίθοι τετμημένοι εἰσὶν ἀτέχνως καὶ ἄξεστοι. Τούτων ἕνεκα τὴν θύραν ταύτην, οἷα νῦν ἐστὶ, πάντες νέαν ἔκριναν. Λόγου δὲ γενομένου, εἰ θύρα τις ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἀνέκαθεν, εὐθὺς μὲν μόνος ὁ Πιπτάκης θύραν ἐνταῦθα ἀρχαίαν ἐδέχετο, ἀλλὰ μικροτέραν καὶ στενοτέραν,

εἶτα δ' ἀκριβέστερον τὰ περὶ τὴν θύραν ταύτην καὶ οἱ ἀρχιτέκτονες ἐρευνήσαντες, ἀνεκάλυψαν ἐν τοῖς τοῦ κατωφλίου λίθοις (πίν. 2, β.) λείψανα θύρας ἀρχαιοτέρας, ἣτις κατ' αὐτοὺς στενοτέρα μὲν ἦν τῆς νῦν, ἴση δὲ τὸ ὕψος.

15. Ἄλλης μὲν θύρας ἴχνη ἐν τῷ τοίχῳ τούτῳ οὐδαμοῦ ὑπάρχουσι. Κατὰ δὲ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν (πίν. 2, ε.) τεθραυσμένοι εἰσὶν οἱ λίθοι βιαίως ἀπὸ τοῦ βράχου μέχρι τοῦ λίθου (πίν. 2, γ.) τοῦ ζευγνύοντος τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ τοίχου τοῦ ὑπὸ τὴν τῶν κορῶν πρόστασιν βαίνοντος (πίν. 2, δ). Ὑπὸ δὲ τὸν ἀνώτατον δόμον τῆς κρηπίδος ὑπάρχει ὀχρετὸς νεώτατος (Πίν. 5, δ.), ἄγων ὕδωρ ἐξωθεν εἰς τὴν ἐν τῷ ναῷ δεξαμενὴν, ἣτις μέχρι τοῦ δόμου τούτου ὑφούται. Καὶ ἔσωθεν μὲν τὴν γωνίαν ταύτην τὰ τεῖχη τῆς δεξαμενῆς κατέχουσι καὶ οἱ ἄνωθεν αὐτῆς ἀρχαῖοι λευκοὶ λίθοι, συνηρησμένοι οὐχὶ κοινῶς ἀλλὰ κατὰ τὰς γωνίας. Ἐξωθεν δὲ ὑπάρχει νῦν τοῖχος (πίν. 2, ε.) ἐκ λίθων κοινῶν, κτισθεὶς κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐφόρου τῷ 1837, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸν μέγαν λίθον τὸν ζευγνύοντα τὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ παρακειμένου τοίχου, διαβράγέντα. Ἔστι δὲ τοῦ νέου τούτου τοίχου τὸ μὲν ὕψος ἀπὸ τοῦ βράχου μέχρι τοῦ ζευγνύοντος λίθου μέτρων 2,95, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ ναοῦ λίθων μέχρι τοῦ ἐκ δυσμῶν ὑπὸ τὴν πρόστασιν βαίνοντος τοίχου κατὰ μὲν τὸν βράχον αὐτὸν μέτρων 2,65, ὑπὸ δὲ τὸν ζευγνύοντα λίθον μέτρων 3. Τοῦ δὲ λίθου τοῦ ζευγνύοντος τοὺς τοίχους τὸ μὲν μῆκος μέτρων ἐστὶ περ. 4,20, τὸ δὲ ὕψος 1,43. Κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κενὸς εὐρέθη ὁ τόπος οὗτος ἅπας κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τὰς γενομένας τῷ 1837. Ἀνασκαφῆς δὲ νῦν γενομένης ἐνταῦθα, εὐρέθη ἀνώμαλος ὁ βράχος ἔμπροσθεν τε τοῦ τοίχου καὶ κατὰ τὴν γωνίαν τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ αὐτοῦ· ἐξ ὧν δῆλον γίνεται, ὅτι ἡ γωνία αὕτη τοῦ ναοῦ ἰδίῳ τινὲ τρόπῳ ἦν ὠκοδομημένη. Ἴνα δ' ἀκριβέστερον τὰ κατ' αὐτὴν ἐξετασθῶσιν, ἐκρίθη ἀναγκαῖον, ἵνα κατεδαφισθῇ ὁ νεώτερος τοῖχος, στηριχθῇ δὲ ὁ ζευγνύων λίθος στήλη σιδηρᾶ, εἴαν τι θεᾶς ἄξιον ὑπάρχῃ ὑπ' αὐτόν.

16. Τῆς δὲ κρηπίδος τοῦ δυτικοῦ τοίχου ἀπὸ μὲν τῆς γωνίας ταύτης μέχρι τῆς μεσημβρινῆς παραστάδος τῆς θύρας οἱ δόμοι (πίν. 2, ζ.) πάντες λίθου λευκοῦ εἰσὶν· οὐδεὶς δ' ἐξέχει τῶν ἄλλων. Ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρινῆς παραστάδος μέχρι τῆς βορείας γωνίας (πίν. 2, η.) οἱ μὲν κατὰ τὸν βράχον δόμοι πώρινοί εἰσι, μόνος δ' ὁ ἀνώτατος λίθου λευκοῦ. Ἐξέχει δ' ὁ δόμος οὗτος τῶν ἄλλων καὶ εἰς βαθμίδας δύο διαιρεῖται, ὧν ἡ κατωτέρω τεθραυσμένη ἐστὶ τὸ μέγιστον μέρος. Λείψανα δ' ἀρχαίου ἐδάφους ἐκ λευκῶν λίθων σώζονται ὑπὸ τὸν δόμον τοῦτον.

17. Ὁ δὲ τοῖχος ὁ πρὸς βορρᾶν (πίν. 4.) κατὰ μὲν τὴν ἀνατολικὴν γωνίαν τῆς κατ' αὐτὸν προστάσεως σώος ἐστὶν ἅπας μέχρι τῆς στέγης, κατὰ δὲ τὴν δυτικὴν δύο τῶν παρὰ τὴν στέγην δόμων οἱ λίθοι ἐτέθησαν τῷ 1838. Τοῦ δ' ἄλλου μέρους σώα μὲν ἐστὶν ἡ κατ' ἀνατολὰς ἄκρα κάτωθεν μέχρι τοῦ ἐδάφους τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως, σώοι δὲ οἱ δόμοι τῆς κρηπίδος, σῶοι δὲ καὶ δύο ἐκ τῶν ὑπεράνω τῆς κρηπίδος δόμων. Ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρω δόμων τεσσάρων μὲν οἱ λίθοι πάντες, ἑπτὰ δ' ἄλλων τινὲς τῶν λίθων ὑπάρχουσιν. Ἐτέθησαν δ', ἔνθα νῦν κεῖνται, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων τῷ 1838.

18. Προεκτείνεται δ' ὁ τοῖχος οὗτος πρὸς δυσμὰς πέραν τοῦ δυτικοῦ τοίχου καὶ εἰς ὀρθοστάτας καταλήγει (πίν. 1, ε.). Κατὰ δὲ τὴν προεκβολὴν ταύτην ὑπάρχει πυλὶς ἀρχαία (πίν. 4, α.) πλατεία μὲν 1,31, ὑψηλὴ δὲ περ. 2,45. Πλάξ δὲ πλατεία οὐ μικρὰ ἔκ τε τοῦ δυτικοῦ καὶ ἐκ ταῦ βορείου τοίχου ἐξερχομένη καὶ εἰς ὀρθοστάτην στηριζομένη στεγάζει ἀπὸ νότου τὸ πρόθυρον αὐτῆς. Νεωτέρα δ' ἐν τῷ προθύρῳ ἀψὶς στηρίζει τὴν πλάκα ταύτην, διαβράγεισαν. Ἄγει δὲ ἡ πυλὶς αὕτη ἐκ τῆς προστάσεως εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ναοῦ παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον, ἔνθα σώζονται τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἐκ λευκῶν λίθων ἐδάφους (16). Τὸ δὲ ἀνώφλιον τῆς πυλίδος ταύτης καὶ τὸ τῆς ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ θύρας τοῦ αὐτοῦ εἰσι δόμου.

19. Ἡ δ' ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κατὰ τὴν βορείαν πρόστασιν τοίχου μεγάλη θύρα εἰσοδός ἐστὶ τοῦ ναοῦ ἀρχαία (πίν. 1, ζ. πίν. 4, β.). Νεώτερα δ' εἰσὶ τὰ πρόσθια αὐτῆς παραπήγματα, τεθέντα, ἵνα τὸ ἀνώφλιον αὐτῆς, διαβράγῃ, ὑποστηρίξωσιν. Ἐτέθησαν δ' ἴσως, ὅτε τὸ οἰκοδόμημα εἰς ἐκκλησίαν μετεβλήθη. Κατὰ δὲ τὴν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων μαρτυρίαν ἐντετειχισμένη λίθοις κοινοῖς καὶ κονία εὐρέθη ἡ θύρα αὕτη κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, τὰς γενομένας τῷ 1837. Οὐδὲν δὲ τεκμήριον ὑπάρχει, ὅτι ἐνωκοδομημένη ἦν ἀπὸ τῆς τοῦ ναοῦ οἰκοδομῆς ἢ πρὸ τῆς τῶν Τούρκων ἐποχῆς. Ὡς βέβαιον δὲ τινες ἀναφέρουσιν, ὅτι τὴν θύραν ταύτην ἐνωκοδόμησαν οἱ Τούρκοι τὴν πρὸ αὐτῆς πρόστασιν εἰς πυρίτιδος ἀποθήκην καμαρωτὴν μεταβαλόντες. Ἔστι δὲ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ταύτης καὶ τὸ τῆς παρακειμένης πυλίδος τοῦ αὐτοῦ δόμου.

20. Τῆς δὲ προστάσεως (πίν. 1, δ.) τῆς ἐμπροσθεν τῆς θύρας ταύτης τὰ μὲν κατ' ἀνατολὰς σώα εἰσὶν σχεδὸν ἅπαντα. Ἐκ δὲ τῶν κατὰ δυσμὰς ἴστανται μόνοι οἱ τρεῖς κίονες, ἀνεγερθέντες κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων τῷ 1838, ἐξ ὧν ὁ κατὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν ἄνευ κρανίου ἐστὶ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἐπιστύλιά τε καὶ ἱμάντες καὶ σφηκίσκοι καὶ γεῖσα καὶ ἐλευσινιακοὶ λίθοι καὶ καλύμματα κεῖνται χαμαὶ περὶ τὴν πρόστασιν.

21. Κατὰ δὲ τὴν νοτιοανατολικὴν γωνίαν τῆς προστάσεως (πίν. 1, η.) ὑπάρχει ὑπὸ τὸ ἔδαφος κρύπτη (πίν. 3.) ἐπιμήκης μέχρι τοῦ βράχου καθήκουσα· εὐρέθη δ' ἀσκεπής. Δύο δὲ παρὰ τὴν κρύπτην λίθοι τοῦ ἐδάφους τῆς προστάσεως τεθειμένοι εἰσὶν οὕτως, ὥστε δῆλον ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν γίνεται, ὅτι τῆς κρύπτῃς μέρος ἀσκεπὲς ἦν ἀνέκαθεν.

22. Ἔστι δὲ ὁ ἐν τῇ κρύπτῃ βράχος ἀνώμαλος καὶ ρήγματα ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ αὐτοφυῆ τέσσαρα (πίν. 3, ε, ζ, η, θ.). Καὶ τὸ μὲν δυτικὸν μέρος αὐτῆς καλύπτουσι τείχη νέου φρέατος ἢ μᾶλλον πίθου (πίν. 3, α.) προσωκοδομημένου κύκλῳ ἐν τῷ κρηπιδώματι. Κατεδαφισθέντος δὲ μέρους τοῦ πίθου τούτου καὶ καθαρισθέντος, εὐρέθη πυθμὴν αὐτὸς ὁ τῆς κρύπτῃς αὐτῆς ἀνώμαλος βράχος.

23. Κατὰ δὲ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς κρύπτῃς ὅπῃ τις ἐστὶν (πίν. 3, β.) ὑπὸ τὰς βαθμίδας τῆς προστάσεως, ἄγουσα εἰς δεξάμενὴν νέαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς προστάσεως ὠκοδομημένην (πίν. 1, θ.). Κεκλεισμένη δ' οὔσα ἡ ὅπῃ αὕτη τοίχῳ ὁμοίῳ τῷ τῆς δεξάμενῆς, ἠνεώχθη κατὰ τὰς ἀνασκαφάς τὰς γενομένας τῷ 1837 ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, ἵνα φανερὰ γένηται ἡ διέξοδος αὐτῆς. Ἐσκαμμένος δ' ἐστὶν ὁ βράχος ἐν-

ταῦθα ἔν τε τῇ ὀπῇ καὶ ἐν τῇ δεξαμενῇ καὶ ἰσόπεδος. Ἴνα δὲ τὰ τείχη τῆς δεξαμενῆς οἰκοδομηθῶσι, συνετρίβησαν οἱ λίθοι τοῦ κρηπιδώματος τῆς προστάσεως οἱ κατὰ τὴν δεξαμενῆν. Καὶ πάντες μὲν τὴν ὀπὴν ταύτην νεωτέραν ἔκριναν, νομίζουσι δὲ πλὴν τοῦ Κάλκου οὐκ ἀπίθανον, ὅτι ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἀνέκαθεν ὀπὴ τις μικροτέρα.

24. Ἐν δὲ τῷ τοίχῳ τοῦ ναοῦ τῷ ἐν τῇ κρύπτῃ ὑπάρχει θυρίς (πίν. 3, γ.) ἄγουσα εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ ναοῦ. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὕψος αὐτῆς μέτρου 1,22, τὸ δὲ πλάτος 0,66. Καὶ οἱ μὲν λίθοι οἱ τὰς παραστάδας αὐτῆς ποιῶντες ἐν τῷ βράχῳ εἰσὶν ἐκατέρωθεν τεθειμένοι, δεδεμένοι δὲ πρὸς ἀλλήλους ἔξωθεν τόρμοις σιδηροῖς, ὁ δὲ μεταξύ βράχος ἀνώμαλός ἐστι. Τούτων ἕνεκα ἀρχαία ἡ θυρίς αὕτη ὑπὸ πάντων ἐκρίθη.

25. Τὸ δὲ τῆς κρύπτῃς μέρος τὸ πρὸ τῆς θυρίδος ἐν εἴδει προθύρου ἐσχημάτισται (πίν. 3, δ.) σχεδὸν τετραγώνου, οἱ δὲ τὸ πρόθυρον ὀρίζοντες λίθοι ἐν τῷ βράχῳ εἰσὶ καὶ αὐτοὶ τεθειμένοι. Ἔστι δὲ ἡ μὲν πρὸς τὴν θυρίδα πλευρὰ αὐτοῦ μέτρου 1,45, ἡ δ' ἄλλη 1,22. Καλύπτει δὲ τὸ πρόθυρον πεντελικοῦ λίθου πλάξ, τεθειμένη ἐντέχνως ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς στοᾶς ἐν τοῖς τοῦ κρηπιδώματος πωρίνοις λίθοις. Σωλῆνα δ' ἔχει ἡ πλάξ αὕτη κατὰ τὴν πλευρὰν τὴν πρὸς τὸν τοίχον τοῦ ναοῦ, ὕδωρ διοχετεύοντα ἄνωθεν εἰς τὸ τῆς κρύπτῃς κοῖλον. Ἔστι δ' ὁ σωλῆν οὗτος νέος, ἄνωθεν δὲ τοῦ σωλῆνος ὑπάρχει ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ ναοῦ ὀπὴ τις νέα, ἐξ ἧς κατήρχοντο τὰ ὕδατα εἰς αὐτόν.

26. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ὕψος τῆς κρύπτῃς ἀπὸ τοῦ βράχου μέχρι τοῦ ἔδαφους τῆς προστάσεως μέτρων περ. 2,20, τὸ δὲ μῆκος ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς προστάσεως μέτρων περ. 5, τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τῆς βορείας πλευρᾶς τῆς κρύπτῃς μέχρι τοῦ προθύρου 1,05.

27. Τῶν δὲ ῥηγμάτων τὸ βάθος, ἐρευνηθὲν ὡς οἶόν τε νῦν ἀκριβῶς, εὔρεθη τὸ μὲν τοῦ ἐν τῷ προθύρῳ μικρὰν πάνυ καὶ ἄσημον (πίν. 3, ε), τὸ δὲ τοῦ παρὰ τὸν πίθον μέτρων 2,79 (πίν. 3, ζ), τῶν δ' ἄλλων δύο τοῦ μὲν παρὰ τὸ πρόθυρον τὸ βάθος ἐστὶ μέτρου 1,25 (πίν. 3, η), τοῦ δὲ παρὰ τὴν βορείαν πλευρὰν τῆς κρύπτῃς ῥήγματος (πίν. 3, θ) τὸ βάθος οὐχὶ μέχρι τοῦ πυθμένου αὐτοῦ ἀλλὰ μέχρι κεράμου ἐν τῷ ῥήγματι τούτῳ κειμένου καὶ παρεμποδίσαντος τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀληθοῦς βάθους 0,70.

28. Ἐρεύνης δὲ ὡς οἶόν τε ἀκριβεστάτης γενομένης κατὰ τε τὸ ἔδαφος τῆς προστάσεως καὶ κατὰ τὰς πλευρὰς αὐτῆς ἀπάσας, οὐδαμοῦ εὔρεθη σημεῖον, μαρτυροῦν, ὅτι καὶ ἄλλη τις κρύπτῃ ἢ φρέαρ ὑπὸ τὸ τῆς προστάσεως ἔδαφος ὑπάρχει. Οὐχὶ δὲ πάντη ἀναγκαία εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην ἐκρίθη ἡ ἀφαίρεσις λίθων ἐκ τοῦ ἔδαφους τῆς προστάσεως.

29. Κατὰ δὲ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς βορείας ταύτης πλευρᾶς τοῦ ναοῦ ἐν τῷ κρηπιδώματι τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως ἔξωθεν φαίνονται ἴχνη κλίμακος (πίν. 1, ι) ὕψους ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς. Ἀνασκαφῆς δὲ νῦν γενομένης, εὔρεθη τὸ τῆς κλίμακος κρηπιδώμα· κεῖται δ' ἐπὶ λατύπῃς. Ἐκτείνεται δὲ ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ σχεδὸν μέχρι τοῦ βορείου τείχους τῆς ἀκροπόλεως, ἀφ' οὔ πίθοι νεώτατοι, ἐνταῦθα ἀνακαλυφθέντες, διαχωρίζουσιν αὐτό (πίν. 1, κ).

30. Τὸ τῆς βορείας προστάσεως ἔδαφος καὶ ἡ κρηπις τοῦ βορείου τοίχου τὸ αὐτὸ

ἔχουσιν ὕψος. Τούτων δ' ὑψηλότερά εἰσι τὸ μὲν ἔδαφος τοῦ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας 0, 33, ἡ δὲ κρηπίς τοῦ δυτικοῦ τοίχου 0, 55, τὸ δ' ἔδαφος τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως μέτρα 3. Τῆς ἀνατολικῆς δὲ προστάσεως τὸ ἔδαφος καὶ ἡ κρηπίς τοῦ τε νοτίου τοίχου καὶ τῆς τῶν κορυῶν προστάσεως τὸ αὐτὸ ἔχουσιν ὕψος.

B'. Περὶ τῶν ἐσωτερικῶν μερῶν τοῦ Ἐρεχθείου.

31. Παράλληλως τοῦ δυτικοῦ τοίχου σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν παραστάδα τῆς μεγάλης θύρας καὶ παρὰ τὴν δυτικὴν τῆς ὑπογείου θυρίδος τῆς ἐν τῇ κρύπτῃ μέτρα περ. 3, 9 μακρὰν τῆς γωνίας τοῦ βορείου καὶ δυτικοῦ τοίχου ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ βορείου τοίχου μέχρι τοῦ νοτίου τοίχου ἀρχαῖος (Πίν. 1, λ), ὑψούμενος ἄχρι τῆς ἀνω ἐπιφανείας τοῦ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας. Κεῖνται δὲ οἱ θεμέλιοι λίθοι αὐτοῦ ἐν τῷ βράχῳ εἰσὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς πύρινοι, ὁ δ' ἀνώτατος δόμος λίθου λευκοῦ ἐστὶ, πλάτος ἔχων περ. 0, 70. Συνηρμοσμένος δ' ἐστὶν ὁ τοίχος οὗτος εἰς τὰ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ κρηπιδώματα. Ὑπεράνω δὲ τοῦ τοίχου τούτου μέτρα περ. 6 προβολὴ τις ἐν τοῖς τοῦ βορείου τοίχου λίθοις ὑπάρχουσα (Πίν. 4, ε), ἧς ἀπέναντι ἐν τῷ νοτίῳ τοίχῳ κεῖνται λίθοι ἔχοντες κοιλότητα ἰσοπλατῇ (Πίν. 5, η), μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ τοίχος οὗτος κρηπίς ἐστὶ κίωνων μετ' ἐπιστυλίου εἴτε μεσότοιχον, ἀνέκαθεν ἐνταῦθα ὑπάρχον καὶ μέχρι τῆς ὀροφῆς ὑψούμενον. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος τοῦ τοίχου τούτου ἡ, ὅπερ τὸ αὐτὸ, τὸ πλάτος τοῦ ναοῦ ἔσωθεν μέτρων περ. 9, 70.

32. Ὑπάρχουσι δ' ἐπὶ τοῦ τοίχου τούτου λείψανα τριῶν θυρῶν τῆς μὲν κατὰ τὸ μέσον, τῶν δ' ἄλλων κατὰ τὰ ἄκρα παρὰ τοὺς τοίχους τοῦ ναοῦ. Καὶ ἐστὶ μὲν τῶν λειψάνων τούτων ἡ ἐργασία πάνυ ἀρχαιοπρεπής, καὶ οἷα ἡ τῶν προσθίων παραπηγμάτων τῆς μεγάλης θύρας, ἀλλ' οὐ μόνον ὁ νότιος τοίχος τοῦ ναοῦ ἐνεσκάφη, ἵνα τῆς παραστάδος ἡ βάσις στερεωθῇ, ἀλλὰ καὶ ἐπιγραφὴν ἡ βάσις αὕτη ἔχει κάτωθεν, ἣν δείξας ὁ Πιττάκης, ἔπεισε πάντας, ὅτι αἱ θύραι αὗται νεώτεραί εἰσιν. Ἔστι δὲ ἡ ἐπιγραφὴ ψήφισμα περὶ τῆς εἰς Βρέαν ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων ἡ δ' ἀρχὴ αὐτῆς ANTOKLESEIHE (ὄρ. πίν. 7). Ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ βάσει τῆς ἐτέρας παραστάδος τῆς αὐτῆς θύρας ἐπιγραφὴ, ψήφισμα καὶ αὕτη περὶ τῆς αὐτῆς ἀποικίας τῶν Ἀθηναίων ἡ δ' ἀρχὴ τοῦ δευτέρου στίχου αὐτῆς ΑΛΕΤΟΕΑΝΔΕ (ὄρ. πίν. 8). Ἀνεκαλύφθη δ', ὅτι καὶ ἐν τῇ βάσει τῆς μεσημβρινῆς παραστάδος τῆς παρὰ τὸν βόρειον τοίχον θύρας ὑπάρχει ἐπιγραφὴ. Τμῆμα δὲ μέγα τοῦ κορμιοῦ τῆς παραστάδος ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης ἴσεται.

33. Τὸ δὲ μεταξύ τοῦ μεσοτοίχου τούτου καὶ τοῦ δυτικοῦ τοίχου τοῦ ναοῦ μέρος κατέχει νῦν δεξαμενὴ καμαρωτὴ (πίν. 1, μ), ἧς ἡ ἀψὶς, ὀλίγῳ ὑψηλότερα οὔσα τοῦ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας τῆς βορείας προστάσεως καὶ τοῦ μεσοτοίχου, βαίνει εἰς τείχη ἴδια προσωκοδομημένα εἰς τὰ τοῦ ναοῦ τείχη καὶ τὸ μεσότοιχον (Πίν. 4, δ). Ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀψὶς καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς δεξαμενῆς ἅπασα νεώτερα. Τὸ δ' ὕδωρ ἦγεν εἰς αὐτὴν ἔξωθεν ὁ ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν κατεσκευασμέ-

νος ὀχετός, περιὸς ἀνωτέρω (15) λόγος ἐγένετο (πίν. 5, δ). Ἔστι δ' ὁ βράχος, ὃν ἡ δεξαμενὴ κατέχει, ἐσκαμμένος περ. μέτρα 1, 30 (πίν. 6, κ), ἀνωμάλως δ' ἐστὶ τετμημένος (πίν. 6, θ) κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν, ἔνθα ὑπάρχει ὁ ὀχετός. Εἰ δ' ὁ βράχος ἐσκαμμένος ἦν πρὸς ἐνταῦθα ἀνέκαθεν, δυσδιάκριτον. Ἔστι δὲ τὸ μὲν μῆκος τῆς δεξαμενῆς μέτρων 8, 70, τὸ δὲ πλάτος 2, 90, τὸ δὲ ὕψος 2, 70. Ἐρεῦνης δὲ γενομένης, οὐδαμοῦ εὑρέθη κατὰ τὰ πλευρὰ τῆς δεξαμενῆς εἴσοδος εἰς ἄλλην τινὰ κρύπτῃν.

34. Ἀπὸ δὲ τοῦ μεσοτοίχου ἐκτείνονται πρὸς ἀνατολὰς μέχρι ταπεινῆς τινος βαθμίδος (Πίν. 1, ξ) δύο τεῖχη παράλληλα (Πίν. 1, νν) ὀλίγω ὑψηλότερα τοῦ μεσοτοίχου, ὠκοδομημένα ἐκ πωρίνων λίθων ἀρχαίων, κειμένων ἐπὶ λίθων μικρῶν παντοίων πηλῶ καὶ κονία συνηρμοσμένων. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ τεῖχη καὶ ἡ βαθμὶς νεώτερα ὠκοδομήθησαν δὲ, ἵνα τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσοτοίχου ἕκτασιν τοῦ ναοῦ ἄπασαν κατὰ τὰς τῶν χριστιανῶν ἐκκλησίας τὰς τρισυποστάτους διαιρέσωσιν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα καὶ τὰς τρεῖς στάσεις. Καὶ ἡ μὲν βαθμὶς τὸ ἱερὸν βῆμα ἀπὸ τῶν στάσεων ἀπεχώριζε, τὰ δὲ τεῖχη στυλοβάται ἦσαν κίωνων, ὧν τεμάχια κεῖνται ἔτι καὶ νῦν ἐν τῷ ναῷ, καὶ τὰς τρεῖς στάσεις διήρουν. Εἰς τὰς στάσεις ταύτας ἦγον αἱ τρεῖς ἐν τῷ μεσοτοίχῳ νεώτεραι θύραι ἐκ τοῦ νάρθηκος, εἰς ὃν μετεβλήθη τὸ ὀπισθεν τοῦ μεσοτοίχου μέρος τοῦ ναοῦ, ἔνθα νῦν ἡ δεξαμενὴ ὑπάρχει, εἰς δὲ τὸν νάρθηκα ἦγεν ἡ ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ θύρα, περὶ ἧς ἀνωτέρω (14) λόγος ἐγένετο.

35. Τῶν δὲ στάσεων ἡ μὲν μέση (Πίν. 1, π) εἴτε τὸ καθολικὸν λεγόμενον ἐστρωμένον ἐστὶ λίθῳ ὑμηπτίῳ. Ἔστι δὲ τὸ ἔδαφος τοῦτο σχεδὸν ἰσοῦψές τῷ κατωφλίῳ τῶν ἐν τῷ μεσοτοίχῳ θυρῶν. Βόθρου δ' ἀνοιχθέντος νῦν ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ βράχου καθήκοντος, εὑρέθη ὁ μὲν βράχος ἀνώμαλος, λατύπης δὲ καὶ γῆς ὑπερύθρου πλήρες τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐδάφους διάστημα, τὸ δ' ἔδαφος αὐτὸ κατεσκευασμένον ἐκ πλακῶν πάνυ λεπτῶν κονία ἀφθόνῳ ἐπὶ τῆς κάτωθεν λατύπης στερεωμένων. Ἐξ οὗ ἀναμφίβολον κατέστη, ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦτο νεώτερόν ἐστιν.

Τῆς δὲ μεσημβρινῆς στάσεως (πίν. 1, ρ) κενὸν ἐστὶ νῦν τὸ κατὰ δυσμὰς μέρος μέχρι τοῦ βράχου, ἀνώμαλος δ' ὁ βράχος. Κατὰ δὲ τὴν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων μαρτυρίαν τάφοι χριστιανῶν εὑρέθησαν ἐνταῦθα κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τὰς γενομένας τῷ 1837. Εἰ δὲ κενὸν ἦν τὸ μέρος τοῦτο ἀνέκαθεν, ἄδηλον.

Τῆς δὲ βορείας στάσεως (πίν. 1, σ) τὸ κατὰ δυσμὰς μέρος κενὸν εὑρέθη. Ἐκ δὲ τῆς ἐνταῦθα ὑπογείου ἀρχαίας θυρίδος (πίν. 4, γ), ἧτις ἄγει εἰς τὴν ὑπὸ τὴν βορείαν πρόστασιν κρύπτῃν (πίν. 1, η), δῆλον γίνεται, ὅτι κενὸν ἦν τὸ μέρος τοῦτο ἀνέκαθεν. Τὸ δὲ κατὰ τὸ βῆμα μέρος ἐκενώθη κατὰ τὰς ἐρεῦνας ταύτας, τάφος δὲ χριστιανικὸς ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ καὶ κρηπιδώματα νεώτερα, στερεώτατα ὠκοδομημένα.

36. Ὁ δὲ δυτικὸς τοίχος, ἐφ' οὗ κεῖνται αἱ βάσεις τῶν ἡμικίωνων, ἐφθαρμένος ἐστὶν ἔσωθεν κατὰ τινὰς λίθους, ἀλλ' οὐδὲν ἤττον μαρτυρεῖ, ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐνταῦθα μεσοτοίχον ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινόμενον, οὔτε μέση στέγη, ἣν τινες ἐνταῦθα ὑπέθεσαν, οὔτε κλιμαξ ἄγουσα εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεγάλης θύρας τῆς βορείας προστάσεως.

37. Κρημισθέντος δὲ μέρους τοῦ παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον θόλου τῆς δεξαμενῆς, εὐρέθη ἐξέχων εἰς τὰ ἔνδον τοῦ οἰκοδομήματος εἰς τῶν λίθων τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τοῦ κρηπιδώματος καὶ λείος ἄνωθεν, τεθραυσμένος δὲ τὰ ἄκρα (Πίν. 4, κ). Οἱ δ' ἄλλοι τοῦ αὐτοῦ δόμου λίθοι, οἱ φαινόμενοι, τετμημένοι εἰσὶ κατὰ τὴν κάθετον τοῦ τοίχου καὶ τινες καὶ ἐξεσμένοι τὰ ἄκρα. Ἔστι δὲ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ἐξέχοντος λίθου ὑψηλότερα περ. 0, 22 τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατωφλίου τῆς τε μεγάλης θύρας καὶ τῆς ἐν τῷ τοίχῳ τούτῳ. Ἰχνη εἰσὶ ταῦτα ἐδάφους ἀρχαίου καταλήγοντος εἰς τὸ μεσότοιχον. Ἔστι δὲ τὸ ὕψος τοῦ δυτικοῦ τοίχου ἀπὸ τοῦ λίθου τούτου μέχρι τῆς βάσεως τῶν ἡμικιόνων μέτρων 3, 43. Ἡ δ' ἐν αὐτῷ θύρα ἀπέχει τῆς μὲν μεσημβρινῆς γωνίας μέτρα 3, 32, τῆς δὲ βορείας μέτρα περ 5, 10.

38. Ἐν δὲ τῷ βορείῳ τοίχῳ ὑψοῦται ὑπεράνω τῆς δεξαμενῆς (Πίν. 4, ζ) παρὰ τὴν δυτικὴν γωνίαν ἡ μεγάλη τοῦ ναοῦ θύρα (Πίν. 4, β), ἡ ἄγουσα ἐκ τῆς βορείας προστάσεως εἰς τὸν ναόν. Κεῖται δὲ τὸ ἀνώφλιον αὐτῆς ὑψηλότερον τοῦ στυλοβάτου τῶν ἡμικιόνων. Μετὰ δὲ τὸ μεσότοιχον (Πίν. 4, δ) ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ βράχου ἡ ὑπόγειος θυρίς (Πίν. 4, γ), οὐδὲν ἔχουσα ἔσωθεν πρόθυρον, ὡς ἐν τῇ κρύπτῃ, ἀλλ' οὔτε κοίλωμα ἐν τῷ βράχῳ. Καὶ οἱ μὲν λίθοι τῆς θυρίδος λευκοὶ εἰσιν, οἱ δ' ἄλλοι λίθοι τῶν δόμων τούτων ἔσωθεν πώρινοι, οἱ δὲ ὑπεράνω λευκοί.

39. Ὁ δὲ δόμος τοῦ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας, εἰς ὃν συναρμόζεται ὁ λευκὸς δόμος (Πίν. 4, η) τοῦ μεσοτοιχοῦ, ἐξέχει τῶν ἀνωτέρω εἰς τὰ ἔνδον τοῦ ναοῦ ὑπεράνω τῆς ὑπογείου θυρίδος (Πίν. 4, θ), λεία δ' ἐστὶν ἡ ἄνω αὐτοῦ ἐπιφάνεια· ἐξέχουσι δὲ τινες καὶ τῶν λοιπῶν λίθων τοῦ δόμου τούτου, ἄλλοι δὲ τετμημένοι εἰσὶ πρὸς τὴν τοῦ τοίχου κάθετον καὶ ἐξεσμένοι τὰ ἄκρα· ταινία δὲ τις ὑπάρχει ὑπεράνω τοῦ δόμου τούτου· ὁμοία δὲ τις ταινία ἰσοῦψῆς ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ νοτίῳ τοίχῳ. Ἰχνη ταῦτα ἀρχαίου ἐδάφους νομίζονται χαμηλοτέρου 0, 22 τοῦ κατὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον (Πίν. 4, κ). Ἔστι δὲ τὸ ὕψος τοῦ ἐδάφους τούτου ἀπὸ τοῦ βράχου κατὰ τὴν θυρίδα αὐτὴν περ. μέτρων 2· ἀλλ' ἰχνη καταβάσεως ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπόγειον θυρίδα οὐδαμοῦ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ τοίχῳ.

40. Ὑπεράνω δὲ τῆς θυρίδος μέτρα περίπ. 5, 50 ὑψηλότερον τοῦ ἐδάφους τούτου ὑπάρχει ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ σειρὰ ὀριζόντειος πέντε τετραγώνων ὀπῶν (Πίν. 4, λ). Εἰσὶ δὲ αἱ ὀπαι αὗται προδήλως νέαι, εἰς κατασκευὴν μέσης στέγης νεωτέρας ἀνοιχθεῖσαι. Ἰχνη δὲ ἀρχαίας μέσης στέγης, ἣν τινες ὑπέθεσαν ἐνταῦθα, οὔτε ἐν τῷ τοίχῳ τούτῳ, οὔτε ἐν τῷ νοτίῳ ἀπέναντι ὑπάρχουσιν.

41. Ὁ δὲ πρὸς νότον τοῖχος (Πίν. 5) ἐφθαρμένος ἐστὶν ἔσωθεν κατὰ τοὺς πλείστους τῶν λευκῶν λίθων καὶ ἐπεσκευασμένος κονία καὶ κεράμῳ κατὰ τοὺς μέσους δόμους. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς δυτικῆς γωνίας μέχρι τῆς ἀνατολικῆς μέτρων 18, 56. Τὸ δὲ ὕψος αὐτοῦ κατὰ τὴν δυτικὴν γωνίαν ἀπὸ τῆς ἐπικρανίδος (Πίν. 5, θ) μέχρι μὲν τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος (Πίν. 5, γ) τοῦ δυτικοῦ τοίχου, ἢ, ὅπερ τὸ αὐτὸ, μέχρι τῆς ἄνω ἐπιφανείας τοῦ κατὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον ἐξέχοντος ἐδαφιαίου λίθου μέτρων περ. 9, 03, μέχρι δὲ τοῦ βράχου (Πίν. 5, ε) 10, 33.

42. Ἔστι δὲ ἐν τῷ νοτίῳ τοίχῳ ὑπεράνω τῆς δεξαμενῆς ἐν μέτρον περ. μακρὰν τῆς

γωνίας τοῦ δυτικῆς τοίχου ἢ θύρα (Πίν. 5, α) ἢ ἄγουσα ἐκ τῆς τῶν κορῶν προστάσεως εἰς τὸν ναόν. Καὶ τὸ μὲν ἀνωφλίον αὐτῆς χαμηλότερόν ἐστι τοῦ στυλοβάτου τῶν ἡμι-κίωνων, τὸ δὲ κατώφλιον ὑψηλότερον κείται τοῦ μὲν ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ ἐξέχοντος ἐδαφιαίου λίθου 0,48 τοῦ δὲ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας 0,70. Ἐν δὲ τῷ λίθῳ τοῦ κατωφλίου σώζονται ἴχνη βαθμίδος (Πίν. 5, β), ἣτις ἐξεῖχεν εἰς τὰ ἔνδον τοῦ ναοῦ. Κεῖται δὲ ἡ βαθμὶς αὕτη (Πίν. 6, ζ) καὶ ὁ κάτωθεν αὐτῆς ἀνωμάλως ἐσκαμμένος βράχος (Πίν. 6, θ) σχεδὸν ἐν τῇ αὐτῇ καθέτῳ, ἀπέχουσι δ' ἀπ' ἀλλήλων περ. 1,30. Τῆς βαθμίδος δὲ ταύτης ἡ κάτω ἐπιφάνεια καὶ ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ κατὰ τὸν δυτικὸν τοίχον ἐδαφιαίου λίθου τὸ αὐτὸ ἔχουσιν ὕψος (Πίν. 5, β, γ).

43. Ὑψηλότερον δὲ τοῦ μὲν ἀνωφλίου τῆς θύρας ταύτης μέτρα περ. 2,42, τοῦ δὲ στυλοβάτου τῶν ἡμικίωνων 1,95, ὑπάρχει ἐν τῷ νοτίῳ τοίχῳ μεσόδημιτις (Nische Πίν. 5, κ), καταλήγουσα ἄνωθεν μὲν εἰς τὴν ἐπικρανίτιδα (Πίν. 5, θ) δυτικῶς δὲ εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δυτικῆς τοίχου (Πίν. 5, λ), λεπτοτέρου ὄντος ἐνταῦθα ὡς ἡμιτοίχου. Ἔστι δὲ τὸ μὲν βάθος αὐτῆς 0,36, τὸ δὲ πλάτος (Πίν. 5, λ-μ) 1,72, τὸ δὲ ὕψος (Πίν. 5, λ-θ) περ. 3,40. Ἀρχαία δ' ἐστὶν ἡ μεσόδημις αὕτη καὶ λίαν εὐδιάκριτος. Οὐδαμοῦ δ' ἐν τῷ τοίχῳ φαίνονται ἴχνη ἀναβάσεως εἰς αὐτήν. Λέγει δ' ὁ Πιπτάκης, ὅτι βλέπει ἴχνη ἀναβάσεως ἔξωθεν ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ κατὰ τὴν νοτιοδυτικὴν γωνίαν ἐπὶ τοῦ ζευγνύοντος λίθου (Πίν. 2, γ).

44. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ τοῦ μεσοτοίχου μακρὰν τῆς μὲν δυτικῆς γωνίας μέτρα 10,70 τῆς δ' ἀνατολικῆς 7,25 ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς τοῦ νοτίου τοίχου λίθοις λείψανα προβολῆς πλατείας 0,65 (Πίν. 5, ξ-π)· προεκτείνεται δὲ ἡ προβολὴ αὕτη πρὸς τὰ ἄνω, καὶ πλίνθοι ἐκ τοῦ τοίχου κοιλότητα ἔχοντες ἰσοπλατῆ (Πίν. 5, ρ-σ) ἐτέθησαν ἐν τῇ ἐπισκευῇ τοῦ τοίχου ὑπεράνω τῆς προβολῆς. Καὶ οἱ μὲν κάτωθεν τῆς προβολῆς λίθοι ἐφθαρμένοι εἰσὶν, ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης παρὰ τὸν πῶρινον θεμέλιον δόμον ὑπὸ τὴν προβολὴν, ἐνθα ὑπῆρχε κρηπίδωμα νεώτερον κονία καὶ κεράμῳ ὠκοδομημένον, εὐρέθη ὁ μὲν βράχος ἀνώμαλος, οἱ δὲ ὑπὸ τὴν προβολὴν θεμέλιοι λίθοι ἐν διαστήματι 1,20 εἰσέχοντες τῶν παρακειμένων θεμελίων λίθων 0,23, κείμενοι δ' ἐν τῷ βράχῳ (Πίν. 1, τ-φ. Πίν. 5, ν-ν).

Ὁμοίως δὲ καὶ ἰσοπλατοῦς προβολῆς λείψανα ὑπάρχουσι καὶ ἀπέναντι ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ ἐν ταῖς πλίνθοις δύο δόμων οὐδέποτε ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν μετακινήθωντων (Πίν. 4, μ-ν)· ἐπ' αὐτάς δ' ἐτέθησαν κατὰ τὴν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων μαρτυρίαν ἐν τῇ ἐπισκευῇ τοῦ τοίχου πλίνθοι ἔχουσαι καὶ αὐταὶ λείψανα προβολῆς. Εὐκρινῶς δὲ φαίνεται ἐν τῷ τοίχῳ τούτῳ ἡ προβολὴ καταλήγουσα ὑψηλότερον τοῦ κατὰ τὸν τοίχον τοῦτον ἐδαφιαίου δόμου (Πίν. 4, θ) 0,98. Ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης καὶ ἐνταῦθα παρὰ τὸν τοίχον κάτωθεν τῆς προβολῆς, ἐνθα ὑπῆρχεν ὡσαύτως τετράγωνον κρηπίδωμα νεώτερον, εὐρέθησαν οἱ ὑπὸ τὴν προβολὴν λίθοι τοῦ θεμελίου δόμου τεθειμένοι κατὰ πλάτος καὶ ἐξέχοντες τῶν ἄλλων (Πίν. 1, φ-χ), μολύβδῳ δ' ἀφθόνῳ συγκεκολλημένος ὁ ὑπὸ τὸν ἐδαφιαῖον κείμενος δόμος (Πίν. 4, π), ἐξέχων δὲ καὶ ὁ λίθος τοῦ δόμου τούτου ὁ κάτωθεν τῆς προβολῆς κείμενος.

Ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ οἰκοδομήματος μέχρι τοῦ βορείου τοί-

χου κατ' εὐθείαν εἰς τὰ τῶν προβαλῶν λειψάνα, εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ λίθος μέγας κείμενος ἐπὶ τοῦ βράχου, ἀνώμαλος δὲ καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν καὶ ὁ παρακείμενος βράχος.

Ἰχνη εἰσὶ ταῦτα, μαρτυροῦντα ἀναμφιλέκτως, ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως μέχρι τοῦ κατὰ τὴν μεγάλην θύραν μεσοτοίχου μέρος τοῦ οἰκοδομήματος διηρημένον ἦν εἰς δύο μέρη. Ἄδηλαν δ' ἐστὶν, εἰ τὰ μέρη ταῦτα τοῖχος ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχώριζεν, ἢ ὀρθοστάται μετὰ κίωνων ἐπιστύλιον φέροντες.

45. Ἀπὸ δὲ τοῦ κατὰ τὴν θύραν μεσοτοίχου (Πίν. 5, ζ) μέχρι τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς (Πίν. 5, ξ-π) μόνος ὁ θεμέλιος δόμος (Πίν. 5, τ) τοῦ νοτίου τοίχου πωρίνου ἐστὶ λίθου· πάντες δὲ οἱ λοιποὶ δόμοι λίθου λευκοῦ εἰσι. Δύο δὲ λίθοι τοῦ κάτωθεν δευτέρου λευκοῦ δόμου ἔχουσι κατὰ τὸ ἄνω ἄκρον ἀνὰ δύο σιδηρᾶς γομφώσεις, ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων περ. 2 μέτρα. Ἐξέχει δὲ ὁ θεμέλιος δόμος τῶν ἀνωτέρω περ. 0,32, ὑψοῦται δὲ ὑπεράνω τοῦ βράχου περ. 0,30. Ἔστι δὲ τὸ μῆκος τοῦ τοίχου ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν θύραν μεσοτοίχου μέχρι τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς μέτρα περ. 6,20.

46. Ἀπὸ δὲ τῆς προβολῆς μέχρι τῆς ἀνατολικῆς γωνίας πωρίνου λίθου ἐστίν οὐ μόνον ὁ θεμέλιος δόμος ἀλλὰ καὶ πέντε ἄλλοι (Πίν. 5, φ). Ὑψοῦνται δὲ οἱ πώρινοι οὗτοι δόμοι ὑπεράνω τοῦ βράχου περ. μέτρα 2,70. Ἐξέχουσι δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ ἔνδον, ὅσον ὁ πρὸς δυσμᾶς τῆς προβολῆς (45) καὶ ἀνώμαλοι καὶ ἄξεστοί εἰσι τὰ πλάγια, ὁμαλὸς δὲ καὶ ἐξεσμένος ἄνωθεν ὁ ἀνώτατος δόμος. Οἱ δὲ εἰς τοὺς πωρίνους τούτους δόμους τοῦ νοτίου τοίχου ἀντιστοιχοῦντες δόμοι τοῦ βορείου, πεντελικοῦ λίθου ὄντες καὶ καταφανεῖς καὶ λειοὶ ἔξωθεν, ἄξεστοί εἰσιν ἔσωθεν (Πίν. 4, ρ). Ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης παρὰ τὰ κρηπίδωματα ταῦτα, εὐρέθησαν οἱ μὲν θεμέλιοι λίθοι ἐν τῷ βράχῳ τεθειμένοι, ἀνώμαλος δὲ ὁ παρακείμενος βράχος. Ἔστι δὲ τὸ κρηπίδωμα τοῦτο ὑψηλότερον τοῦ ἄνωθεν τῆς ὑπογείου θυρίδος ἐξέχοντος ἐδαφιαίου λίθου (Πίν. 4, θ) περ. μέτρον 1,92, ἀλλ' οὔτε ἐν τῷ βορείῳ οὔτε ἐν τῷ νοτίῳ τοίχῳ ὑπάρχουσιν ἴχνη κλίμακος, ἀγούσης ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου τούτου πωρίνου κρηπίδωματος ἢ ἐδάφους εἰς ἔδαφος χαμηλότερον, πλὴν ὅτι τοῦ κρηπίδωματος αὐτοῦ οἱ δύο ἀνώτατοι δόμοι βαθμηδὸν ἐπὶ τοῦ τρίτου καταλήγουσι πρὸ τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς (Πίν. 5, χ, ψ, ω).

47. Τῆς δ' ἀνατολικῆς προστάσεως ἡ κρηπίς ἔσωθεν κατὰ μὲν τὰς γωνίας σώα ἐστὶ, κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ λίθοι τοῦ τε ἐδαφιαίου λευκοῦ δόμου καὶ τῶν πλείστων πωρίνων δόμων ἀφρημένοι καὶ τετμημένοι τοξοειδῶς εἰσιν ἔσωθεν (Πίν. 1, ψ), ὅπῃ δέ τις μικρὰ ἠνεωγμένη ἐστὶ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τὰς βαθμίδας τῆς κρηπίδος. Ἀφρηθήσαν δὲ καὶ ἐτμήθησαν οὕτως οἱ κατὰ τὸ μέσον λίθοι τῶν ἄνω δόμων τῆς κρηπίδος, ἵνα τὸ τοῦ βήματος ἡμικύκλιον εἴτε ἢ καλοῦμένη κόγχη κατασκευασθῇ. Ἀνασκαφῆς δὲ γενομένης παρὰ τὴν κρηπίδα εὐρέθησαν οἱ θεμέλιοι δόμοι ἐκτεινόμενοι ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τοίχου μέχρι τοῦ ἑτέρου (Πίν. 1, ω-ω) κατ' εὐθείαν, τεθειμένος δὲ ὁ θεμέλιος δόμος ἐν τῷ βράχῳ καὶ ἀνώμαλος ὁ παρακείμενος βράχος.

48. Ἔστι δὲ τὸ ἔδαφος τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως ὑψηλότερον τοῦ κατὰ τὸν βορειὸν τοῖχον ἐδαφιαίου δόμου (Πίν. 4, θ) περίπ. μέτρα 2,67, ἀλλ' οὐδαμοῦ κατὰ τὸν βορειὸν τοῖχον ἴχνη βαθμίδων ὑπάρχουσιν. Ὑψηλότερον δ' ἐστὶ τὸ ἔδαφος τῆς προστά-

σεως ταύτης καὶ τοῦ κατὰ τὸν νότιον τοῖχον πωρίνου κρηπιδώματος 0,75, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῷ νοτίῳ τείχῳ ἔχνη βαθμίδων ὑπάρχουσι. Καὶ οἱ μὲν λίθοι τῆς γωνίας τοῦ νοτίου καὶ ἀνατολικοῦ τοίχου οἱ παρὰ τὴν κρηπίδα ἀνωμάλως κεῖνται ἐπ' ἀλλήλων, τῆς δὲ κρηπίδος αὐτῆς ὁ μὲν ἐδαφιαῖος λευκὸς δόμος (Πίν. 5, αα) ὑψηλὸς ἐστὶ 0,28, τούτου δ' ἐξέχει εἰς τὰ ἔνδον 0,09 ὁ ἀνώτατος πώρινος (Πίν. 5, ββ) δόμος αὐτῆς καὶ ὑψηλὸς ἐστὶ 0,47. Τοῦ πωρίνου δὲ τούτου δόμου ἐξέχουσιν 0,60 περίπου οἱ κάτωθεν δόμοι πάντες (Πίν. 5, γγ) ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου μέχρι τοῦ ἄλλου, κεῖνται καθέτως ἐπ' ἀλλήλων καὶ τὸ αὐτὸ ὕψος τοῖς πωρίνοις δόμοις τοῦ νοτίου τοίχου ἔχουσιν.

Γ'. Περὶ τῆς ἐπισκευῆς τῶν μερῶν τοῦ Ἐρεχθείου.

49. Καὶ ἡ μὲν κατάστασις τῶν μερῶν τοῦ Ἐρεχθείου ἐξωτερικῶν τε καὶ ἐσωτερικῶν τοιαύτη ἐστὶ. Λόγου δὲ γενομένου περὶ τῆς ἐπισκευῆς αὐτῶν ἐψηφίσθη,

ἵνα πληρωθῶσι μὲν οἱ βόθροι οἱ κατὰ τὰς ἐρεύνας ταύτας ἀνοιχθέντες παρὰ τὴν τοῦ νοτίου καὶ δυτικοῦ τοίχου κρηπίδα καὶ ἐν τῇ τῶν κορῶν προστάσει·

κενωθῆ δὲ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ οἰκοδομήματος πάσης ἀλλοτρίας νεωτέρας παροικοδομήσεως·

ἐπισκευασθῶσι δὲ στερεώτερον ἢ τε βορειοανατολικὴ γωνία τῆς πρὸς ἀνατολὰς προστάσεως καὶ ἡ νοτιοδυτικὴ τοῦ πρὸς δυσμὰς τοίχου·

καὶ τεθῆ μὲν εἰς τὴν στέγην τῆς τῶν κορῶν προστάσεως τὸ ἐξ αὐτῆς ἐν τῇ προστάσει κείμενον καλυμμάτιον·

τεθῶσι δὲ ἐπὶ τοῦ πρὸς δυσμὰς τοίχου οἱ ἡμικίονες μετὰ τῶν ἐπιστυλίων·

τεθῶσι δὲ τῆς βορείας προστάσεως τὰ τε ἐπιστύλια καὶ οἱ ἱμάντες καὶ οἱ σφηκίσκοι καὶ τὰ καλυμμάτια εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν·

τεθῶσι δὲ εἰς τὴν θέσιν αὐτῶν καὶ αἱ ἐκ τῶν τοίχων πλίνθοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ζωφόρου ἑλευσινιακοὶ λίθοι, ὅσοι κεῖνται χαμαί.

Μετὰ δὲ τὴν ἐπισκευὴν τὰ μὲν ἐκ τῆς ζωφόρου ζῶδια μενέτωσαν ἐν τῷ μουσεῖῳ, ἔνθα νῦν κεῖνται, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τοῦ ναοῦ τεμάχια κείσθωσαν ἐν τῷ ναῷ αὐτῷ ἢ παρὰ τὸν ναόν.

50. Ὑπολογίσονται δὲ τῆς ἐπισκευῆς τὴν δαπάνην οἱ Ἀρχιτέκτονες. Ἴνα δὲ τὰ ἐν τῇ ἀναγραφῇ ταύτῃ εὐληπτότερα γένωνται, ὁ τῶν ἀρχαιοτήτων ἀρχιτέκτων Παναγιώτης Κάλκος διαγράψει διαγράμματα ἕξ, παριστάνοντα τὸ μὲν τὰ μέρη τοῦ οἰκοδομήματος ἅπαντα ἐν ἰχνογραφίᾳ, τὸ δὲ τὴν κρύπτῃν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν, τὸ δὲ ἐν ὀρθογραφίᾳ τὴν ἀπὸ δυσμῶν ὄψιν αὐτοῦ, τὰ δ' ἄλλα τρία ἐν τομῇ τὰ ἐντὸς τοῦ οἰκοδομήματος λόγου ἄξια.

Ἀθήνησι πέμπτη Αὐγούστου 1853.

Οἱ τῆς ἐπιτροπῆς.

Γ. Γλαράκης πρόεδρος

Κ. Σ. Πιττάκης

Λ. Καραντζόγλος

Π. Κάλκος

Δ. Δ. Ζέζος

Π. Εὐστρατιάδης, γραμματεὺς.

ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΣ

ΤΟΝ ΙΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΗΝ ΤΟΥ ΕΡΕΧΘΕΙΟΥ ΠΡΟΣΗΡΤΗΜΕΝΩΝ

ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ.

Πίν. Ι.

Ίχνογραφία τοῦ Ἐρεχθείου παριστάουσα
τὰ μέρη αὐτοῦ ἅπαντα.

- α. Ἡ πρὸς ἀνατολὰς πρόστασις.
- β. Ἡ τῶν κορῶν πρόστασις εἴτε ἢ πρόστασις ἢ πρὸς τῷ Κεχροπέϊῳ.
- γ. Τοῖχος, ἐφ' οὗ κρηπιδουῖται ἡ τῶν κορῶν πρόστασις, ἐκτεινόμενος 25 γαλλικὰ μέτρα πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἐρεχθείου καὶ κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτοῦ πέρασ πρὸς τὸν Παρθενῶνα στρεφόμενος.
- δ. Ἡ πρὸς βορρᾶν πρόστασις.
- ε. Προεκβολὴ τοῦ βορείου τοίχου, ἐνθα ὑπάρχει πυλὶς ἀρχαία, ἀγούσα ἐκ τῆς βορείας προστάσεως ὀπισθεν τοῦ ναοῦ παρὰ τὸν δυτικὸν τοίχον.
- ζ. Εἴσοδος ἐκ τῆς βορείας προστάσεως εἰς τὸν ναόν.
- η. Ἡ ἐν τῇ βορείᾳ προστάσει κρύπτη.
- θ. Ἡ παρὰ τὴν βορείαν πρόστασιν νεωτέρα δεξαμενὴ, εἰς ἣν ἄγει ὀπή ἐκ τῆς κρύπτῃς.
- ι—κ. Κρηπίδωμα κλίμακος ἀρχαίας, ἧς ἴχνη ὑπάρχουσιν ἐν τῇ βορείᾳ πλευρᾷ τοῦ κρηπιδώματος τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως.
- λ. Μεσότοιχον ἐν τῷ Ἐρεχθείῳ, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κατωφλίου τῆς μεγάλης θύρας ὑψούμενον, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι λείψανα τριῶν θυρῶν νεωτέρων.
- μ. Δεξαμενὴ νεωτέρα καμαρωτὴ ἐντὸς τοῦ Ἐρεχθείου.
- νν. Τείχη νεώτερα δύο παράλληλα, ἐκτεινόμενα ἀπὸ τοῦ μεσοτοίχου μέχρι νεωτέρας
- ξ. Ταπεινῆς βαθμίδος καὶ διαιροῦντα τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Ἐρεχθείου εἰς τρεῖς χριστιανικὰς στάσεις,
- π. Τὴν μέσην,
- ρ. Τὴν μεσημβρινὴν ἢ ἀριστερὰν καὶ
- σ. Τὴν βορείαν ἢ δεξιάν.
- τ—φ Θεμέλιοι λίθοι τοῦ νοτίου τοίχου εἰσέχοντες τῶν παρακειμένων θεμελίων λίθων.
- φ—χ Θεμέλιοι λίθοι τοῦ βορείου τοίχου ἐξέχοντες τῶν παρακειμένων.
- ψ. Ἡ κρηπίς τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως τετμημένη τοξοειδῶς πρὸς κατασκευὴν τῆς χριστιανικῆς κόγχῃς.
- ω—ω Θεμέλιοι δόμοι τῆς κρηπίδος κατ' εὐθείαν ἐκ τῷ βράχῳ κείμενοί.

Πίν. 2.

Ὁρθογραφία τοῦ Ἐρεχθείου ἀπὸ δυσμῶν.

- α. Θύρα νεωτέρα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δυτικῆς τοίχου.
- β. Ἰχνη θύρας ἀρχαιοτέρας ἐν τῷ λίθῳ τοῦ κατωφλίου αὐτῆς.
- γ. Λίθος μέγας, ζευγνύων τὸν δυτικὸν τοῖχον τοῦ ναοῦ μετὰ
- δ. Τοῦ τοίχου τοῦ ἀπὸ δυσμῶν ὑπὸ τὴν τῶν κορῶν πρόστασιν βαίνοντος.
- ε. Ἡ ὑπὸ τὸν ζευγνύοντα λίθον γωνία τοῦ δυτικῆς τοίχου ἢ ἐκ λίθων κοινῶν ἐπεσκευασμένη.
- ζ. Ἡ ἐκ λευκῶν λίθων κρηπίς τοῦ τοίχου.
- η. Ἡ ἐκ πωρίνων λίθων κρηπίς τοῦ τοίχου καὶ τὰ παρ' αὐτὸν λείψανα ἐδάφους ἀρχαίου ἐκ λευκῶν λίθων, ἔνθα ἄγει ἢ πυλὶς ἐκ τῆς βορείας προστάσεως.

Πίν. 3.

Ἰχνογραφία τῆς ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς βορείας προστάσεως κρύπτῆς.

- α. Φρέαρ νεώτερον ἢ μᾶλλον πίθος ἐν τῇ κρύπτῃ ὠκοδομημένος.
- β. Ὅπῃ νέα ὑπὸ τὰς βαθμίδας τῆς προστάσεως, ἄγουσα εἰς δεξάμενὴν νεωτέραν παρὰ τὴν πρόστασιν κατεσκευασμένην.
- γ. Θυρὶς ἀρχαία ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ, ἄγουσα ἐκ τοῦ ναοῦ εἰς τὴν κρύπτῃν.
- δ. Πρόθυρον ἐν τῇ κρύπτῃ πρὸ τῆς θυρίδος.
- ε. ζ. η. θ. Ῥήγματα τοῦ ἐν τῇ κρύπτῃ βράχου αὐτοφυῆ.

Πίν. 4.

Ὁρθογραφία κατὰ τομὴν γενομένην ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, παριστάνουσα τὸ πρὸς βορρᾶν τμημα εἴτε τὸν βόρειον τοῖχον ἔσωθεν.

- α. Πυλὶς κατὰ τὴν προεκβολὴν τοῦ βορείου τοίχου, ἄγουσα ὀπισθεν τοῦ ναοῦ παρὰ τὸν δυτικὸν τοῖχον, ἔνθα ὑπάρχει τὸ ἐκ λευκῶν λίθων ἀρχαίων ἐδαφος.
- β. Ἡ μεγάλη τοῦ ναοῦ θύρα.
- γ. Ἡ ὑπόγειος θυρὶς ἢ ἐκ τοῦ ναοῦ εἰς τὴν κρύπτῃν ἄγουσα.
- δ. Τὸ μεσότοιχον.
- ε. Προβολὴ τῶν λίθων τοῦ βορείου τοίχου ὑπεράνω τοῦ μεσοτοιχοῦ.
- ζ. Ἡ δεξάμενῃ.
- η. Τοῦ βορείου τοίχου ὁ δόμος, ἐν ᾧ τὸ κατώφλιον τῆς μεγάλης θύρας καὶ
- θ. Ὁ ἐδαφιαῖος λίθος ὁ ὑπεράνω τῆς ὑπογείου θυρίδος.
- κ. Δόμος ἐδαφιαῖος ἐν τῷ δυτικῷ τοίχῳ.

- λ. Ὅπαι τετράγωνοι νεώτεροι ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ.
- μ—ν. Λείψανα προβολῆς καθέτου ἐν τοῖς τοῦ βορείου τοίχου δόμοις.
- ξ. Θεμέλιοι λίθοι ὑπὸ τὴν προβολὴν κείμενοι κατὰ πλάτος καὶ ἐξέχοντες τῶν παρακειμένων. Ὁ ὑπ' αὐτοὺς βράχος τετμημένος ἐν ἐπιπολῇ καὶ λατύπῃ ἰσοπεδωμένος.
- π. Δόμος μολύβδω συγκεκολλημένος.
- ρ. Δόμοι λευκοὶ ἄξεστοι ἔσωθεν.

Πίναξ 5.

Ὄρθογραφία κατὰ τομὴν γενομένην ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, παριστάνοῦσα τὸ πρὸς νότον τμήμα εἴτε τὸ νότιον ἢ τὸ νότιον τοῖχον ἔσωθεν.

- α. Θύρα ἄγουσα εἰς τὸν ναὸν ἐκ τῆς τῶν κορῶν προστάσεως.
- β. Ἰχνη βαθμίδος ἐν τῷ λίθῳ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας.
- γ. Ἡ ἀνωτάτη βαθμὶς τῆς κρηπίδος τοῦ δυτικοῦ τοίχου εἴτε ὁ ἐν αὐτῷ ἑδαφιαῖος δόμος.
- δ. Λείψανα ὄχετοῦ ἄγοντος ὕδωρ εἰς τὴν ἐν τῷ Ἐρεχθεῖῳ δεξαμενῇ.
- ε. Ὁ βράχος ὁ ἐν τῇ δεξαμενῇ.
- ζ. Τοῦ μεσοτοίχου μέρος.
- η. Λίθοι ἄνωθεν τοῦ μεσοτοίχου ἔχοντες κοιλότητα ἰσοπλατῆ τῇ ἐν τῷ βορείῳ τοίχῳ προβολῇ.
- θ. Ἡ ἐπικρανίτις τοῦ τοίχου.
- κ. Μεσόδμη (Nische).
- λ—μ πλάτος τῆς μεσόδμης.
- λ—θ ὕψος τῆς μεσόδμης.
- ν—ν Θεμέλιοι λίθοι εἰσέχοντες τῶν παρακειμένων.
- ξ—π. Λείψανα προβολῆς ἐν τοῖς δόμοις τοῦ νοτίου τοίχου ἄνωθεν τῶν εἰσεχόντων θεμελίων λίθων.
- ρ—σ. Λίθοι ἄνωθεν τῆς προβολῆς κοιλότητα ἔχοντες ἰσοπλατῆ τῇ προβολῇ, τεθέντες ἐν τῇ ἐπισκευῇ.
- τ—τ. Πώρινος θεμέλιος δόμος ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ μεσοτοίχου μέχρι τῶν εἰσεχόντων θεμελίων λίθων.
- φ. Πώρινοι δόμοι, ἐξ ὧν τρεῖς χ, ψ, ω, βαθμηδὸν καταλήγουσι πρὸ τῶν λειψάνων τῆς προβολῆς.
- αα. Ὁ ἑδαφιαῖος δόμος τοῦ κρηπιδώματος τῆς ἀνατολικῆς προστάσεως.
- ββ. Ὁ κάτωθεν πώρινος δόμος ἐξέχων τοῦ ἑδαφιαίου 0,09.
- γγ. Οἱ λοιποὶ πώρινοι δόμοι τοῦ κρηπιδώματος ἐξέχοντες τοῦ ἀνωτέρω 0,60 καὶ ὕψος ἔχοντες μέτρων 2,70.

Πίν. 6.

Ὁρθογραφία κατὰ τομὴν γενομένην ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον κατὰ τὸ μέσον τῆς μεγάλης θύρας, παριστάουσα τὸ πρὸς ἀνατολὰς τμήμα.

- α. Ἄνοιγμα ἀρχαῖον ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τοῦ στυλοβάτου τῆς τῶν κορῶν προστάσεως.
- β. Ὁ τοῖχος, ἐφ' οὗ κρηπιδούται ἡ πρόστασις.
- γ. Κλίμαξ ὑπὸ τὸ ἀνοιγμα μεταξὺ τῶν τοίχων ἐκτεινομένη.
- δ. Ἡ ἀνατολικὴ παραστάς τῆς θύρας, ἣτις ἐκ τῆς προστάσεως ἄγει εἰς τὸν ναόν.
- ε. Ὁ λίθος τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας ὁ λεπτότερος τῶν παραστάδων.
- ζ. Λεῖψανα βαθμίδος ἐν τῷ λίθῳ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας.
- η. Τοῖχος νεώτερος ὑπὸ τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.
- θ. Ὁ βράχος ὁ ἐν τῇ δεξαμενῇ, πετμημένος ἀνωμάλως κάτωθεν τῆς ἐν τῷ κατωφλίῳ βαθμίδος.
- κ. Βάθος τῆς δεξαμενῆς ἐν τῷ βράχῳ.
- λ. Ἡ κάθετος κρηπίς τῆς ἐν τῇ προστάσει κλίμακος.

Πίν. 7.

Ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν ἔχει κάτωθεν ἡ σωζομένη βᾶσις τῆς μεσημβρινῆς παραστάδος τῆς ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου νεωτέρας θύρας τῆς παρὰ τὸν νότιον τοῖχον (ὄρ. ἀναγραφ. Κεφ. 22.). Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ λίθου αὐτοῦ. Ἡ ἐπιγραφὴ γέγραπται στοιχηθὸν κατὰ τὴν πρὸ Εὐκλείδου γραμματικὴν, ἐν δὲ τῇ μεταποιήσει τοῦ λίθου ἀπεκόπη ἀριστερόθεν ἐξ ἐκάστου αὐτῆς στίχου ἐν γράμμα. Λέγει δὲ πλήρης ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γραφῇ ταῦτα.

Φ]αν[τ]οκλῆς εἶπε· περὶ
μ]ὲν τῆς εἰς Βρέαν ἀποι-
κ]ίας καθάπερ Δημοκλ-
ε]ίδης εἶπε· Φαντοκλῆ
ν] δὲ προσαγαγεῖν τὴν Ε'
ρ]εχθηίδα πρυτανεία-
ν] πρὸς τὴν βουλήν ἐν τῇ
ι] πρώτη ἔδρᾳ. Εἰς δὲ
Β]ρέαν ἐχθητῶν καὶ ζε-
υ]γιτῶν ἵεναι τοὺς ἀπο-
ς]τους.

Ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν ἔχει κάτωθεν ἡ βάσις τῆς ἐτέρας παραστάδος τῆς αὐτῆς ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου θύρας (ὄρ. ἀναγραφ. Κεφ. 22.). Ἀντεγράφη ἐκ τοῦ λίθου αὐτοῦ μετ' ἀκριβείας ὡς οἶόντε μεγίστης. Γέγραπται καὶ αὕτη στοιχηδὸν κατὰ τὴν πρὸ Εὐκλείδου γραμματικὴν. Ὁ λίθος μεταποιούμενος εἰς βάσιν παραστάδος περιεκόπη πανταχόθεν. Καὶ πόσοι μὲν στίχοι τῆς ἐπιγραφῆς ἄνωθεν ἀπεκόπησαν ἄδηλον· περιεσώθησαν δ' ἐν τῇ βάσει στίχοι τριάκοντα καὶ εἷς. Ἐκ δὲ τοῦ 24 στίχου ἐμπεριέχοντος ἐκφρασίαν τινα τυπικὴν (ὄρ. ἐπιγρ. ἀνεκδ. Ἀρχ. Συλλόγ. ἀρ. 61 στίχ. 56 φυλ. β'. σελ. 4.) εὐχερῶς εἰκάζεται, ὅτι ἕκαστος στίχος 35 εἶχε γράμματα.

Τὴν ἐπιγραφὴν ἀνέγνωσαν, συνεπλήρωσαν, ἐξήγησαν καὶ ἐδημοσίευσαν ἐν Γερμανίᾳ ὁ Σαύππιος καὶ ὁ Βοίχχιος, ὁ μὲν Σαύππιος κατὰ τὸ ἀντίγραφον τὸ ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι (ἀρ. 1103 σελ. 641) ὑπὸ Πιττάκη δημοσιευθὲν· ὁ δὲ Βοίχχιος κατὰ τε τοῦτο καὶ τὸ μετὰ ταῦτα διωρθωμένον ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι (ἀρ. 1103 δις σελ. 687) δημοσιευθὲν καὶ κατὰ τὸ ὑπὸ Ῥαγκαβῆ ἐν τῷ Β'. τόμῳ τῶν *Antiq. Hell.* τυπωθὲν, μὴ δημοσιευθὲν δ' ἔτι ἐν Ἑλλάδι. Ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι δημοσιευθὲν ἀντίγραφον πλήρες σφαλμάτων ἐστὶ, τὸ δὲ δεύτερον οὐχὶ ἐλεύθερον πάντῃ φαίνεται δὲ, ὅτι καὶ τὸ ὑπὸ Ῥαγκαβῆ τυπωθὲν καὶ πρὸς τὸν Βοίχχιον ἀποσταλὲν στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ τοῦ Σαυππίου ἐργασία, σφαλλομένη μάλιστα κατὰ τοὺς στίχους 2, 3, 13, 19, 26 καὶ 29, καὶ ἡ τοῦ Βοίχχιου μὴ εὐστοχοῦσα κατὰ τοὺς στίχους 8, 16 καὶ 17, 20 καὶ 30, δέονται ἀναθεωρήσεως κατ' ἀντίγραφον πιστὸν καὶ ἀκριβές.

Τὰ ἐν τῷ 1 στίχῳ διασωθέντα λείψανα τῶν γραμμάτων κεῖνται, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ πίνακι φαίνονται. Εἰσὶ δ' ἀναμφιλέκτως λείψανα τῶν γραμμάτων **ΙΚΟΣΗΕΚ. ΝΦΑ**, ἅτινα ὀδηγοῦσιν ἀσφαλῶς εἰς τὴν εἰκασίαν **α ἀποίκιος ἦκων φα...**. Τοῦ 2 στίχου ἀπεκόπησαν κατὰ τὴν ἀρχὴν οὐχὶ δύο ἀλλὰ τέσσαρα γράμματα, ὡς ὁ ἡμέτερος πίναξ δεικνύει· κατὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ στίχου ἀπεκόπησαν **ε ν δε κα**. Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ 3 στίχου ὑπάρχει πρὸ τῶν γραμμάτων **ΗΘ** καὶ ἕτερον ἶχνος γράμματος, μαρτυρεῖ δ', ὅτι **Σ** ἦν τὸ πρῶτον τοῦ στίχου τούτου γράμμα· κατὰ δὲ τὸ τέλος καὶ τοῦ στίχου τούτου ἀπεκόπησαν γράμματα ἑνδεκα. Σαφῆ δ' εἰσὶ τὰ γράμματα **ΠΟ**, ἅτινα ὁ Σαύππιος εἰς **ΔΡ** μεταβάλλων, εἰκάζει **α δρ[αχμὰς δ' ἑκατό]ν**. Οἱ λοιποὶ στίχοι σῶοί εἰσι πάντες κατὰ τὴν ἀρχὴν, κατὰ δὲ τὸ τέλος ἐσώθησαν εἰς τινὰς ἶχνη εὐκρινῆ γραμμάτων, διευκολύνοντα ἅμα καὶ ὀρίζοντα τὰς πρὸς συμπλήρωσιν τῶν στίχων εἰκασίας. Ἔστι δὲ ταῦτα· ἐν τῷ 8 στίχῳ ὑπάρχει τὸ ἀρισερὸν σκέλος καὶ ἡ διατομὴ τοῦ **Α** καὶ ἐπικυροῖ τὴν εἰκασίαν τοῦ Σαυππίου συμπληροῦντος **α τὴν [ἀποικίαν αὐτο]κράτορα**. Σαφές δ' ἐστὶ τὸ πρὸ τοῦ **Α** γράμμα **Ν**, ὅπερ ὁ Βοίχχιος εἰς **Μ** μεταβάλλων, συμπληροῖ **α τε[μενίζοντα αὐτο]κράτορα**. Ἐν τῷ 11 στίχῳ ὑπάρχει τὸ ἀρισερὸν τμήμα τοῦ **Π** καὶ ἀκυροῖ τὴν τοῦ Ῥαγκαβῆ εἰκασίαν **α μόσχον**, ἣτις κατετάραξε τὸν Βοίχχιον, ἐπικυροῖ δὲ τὴν εἰκασίαν **α πρόβατα**. Ἐν δὲ τῷ 13 στίχῳ κεῖται σαφῶς **ΦΑΛΛΟΝ** καὶ οὐδεμίαν ἐπιδέχεται μεταβολήν, ὡς

23 τὸν δὲ ἐν τῇ πόλει οὐκ ἔδειξε καὶ τὸν ἄλλο
 ἔπειτα ἀπέβη ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἦλθε
 εἰς τὴν πόλιν τὴν ἐκείνην καὶ ἔειπεν
 ἰσχυρὰ δὲ ἀκούσθησαν ἀποστόλοι τὰ Χρῆ-
 ματα

Ἡ Πρὸς τὴν πόλιν ἡ πόλις ἐστὶν ἐκείνη τῆς
 ἐν τῇ πόλει οὐκ ἔδειξε καὶ τὸν ἄλλο
 ἔπειτα ἀπέβη ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἦλθε
 εἰς τὴν πόλιν τὴν ἐκείνην καὶ ἔειπεν
 ἰσχυρὰ δὲ ἀκούσθησαν ἀποστόλοι τὰ Χρῆ-
 ματα

II. ἱστορικὸν

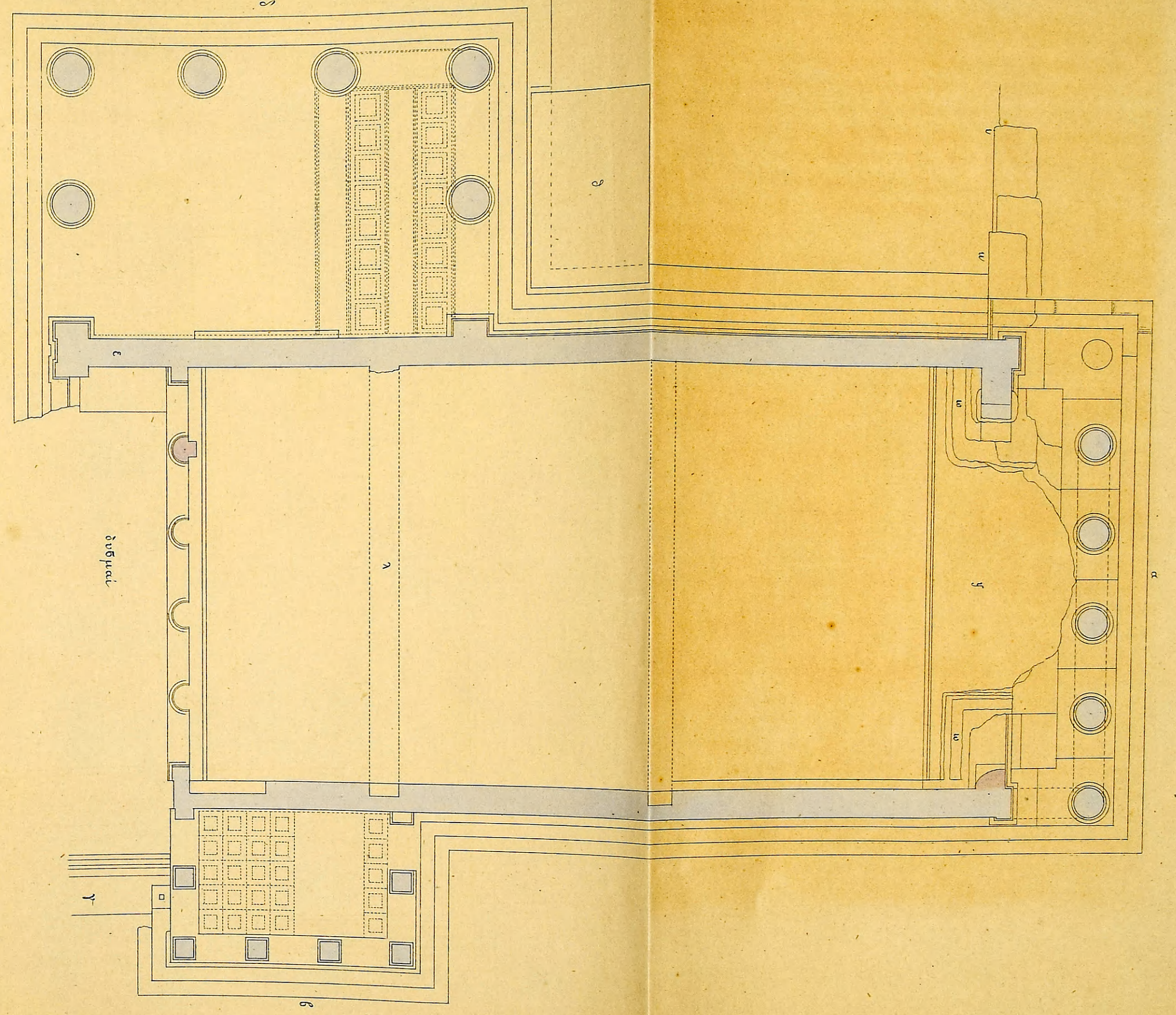
ἱστορικὸν

ἱστορικὸν

ἱστορικὸν

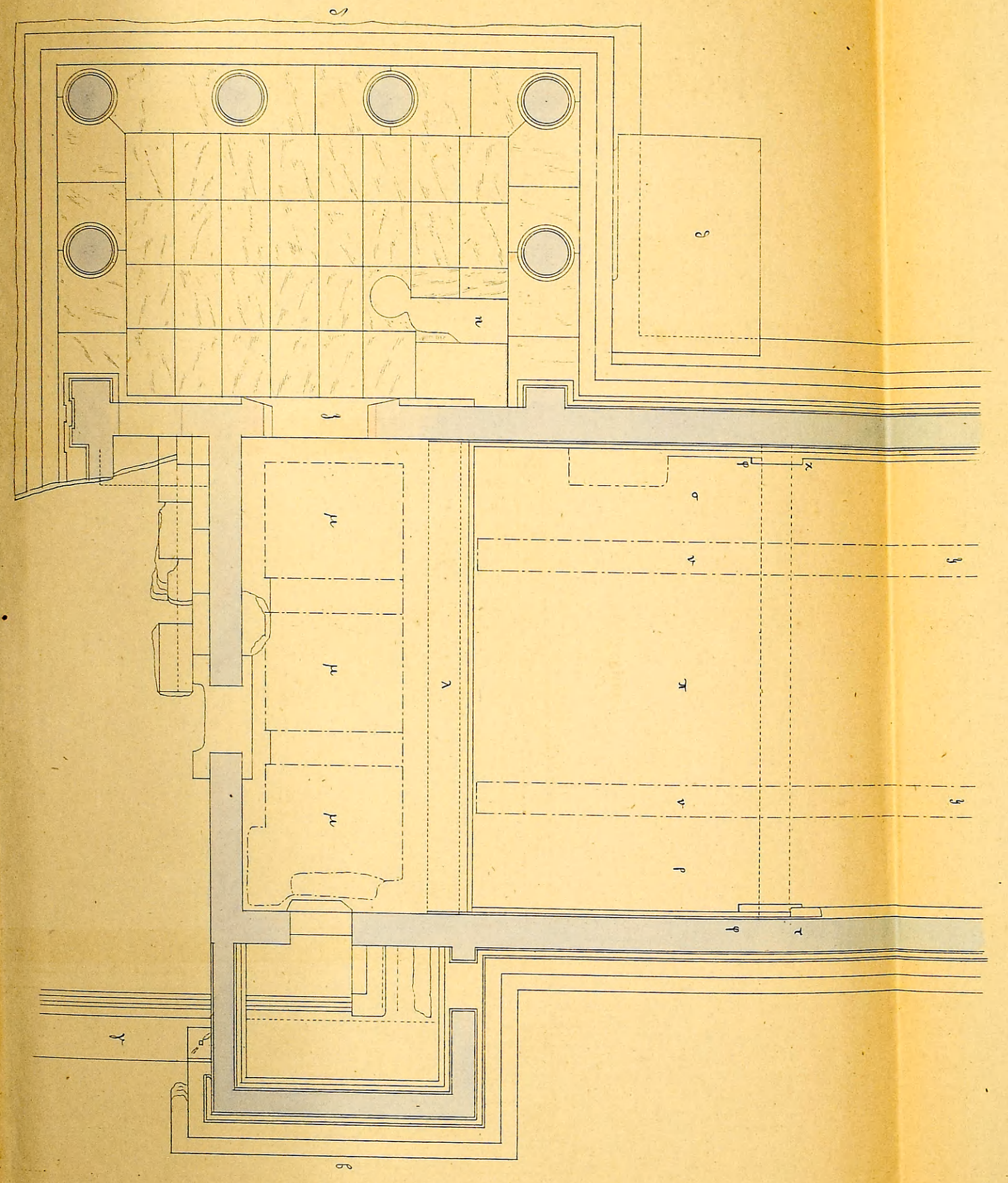
ἱστορικὸν

Ἐπιγραφή του Ἱεροῦ

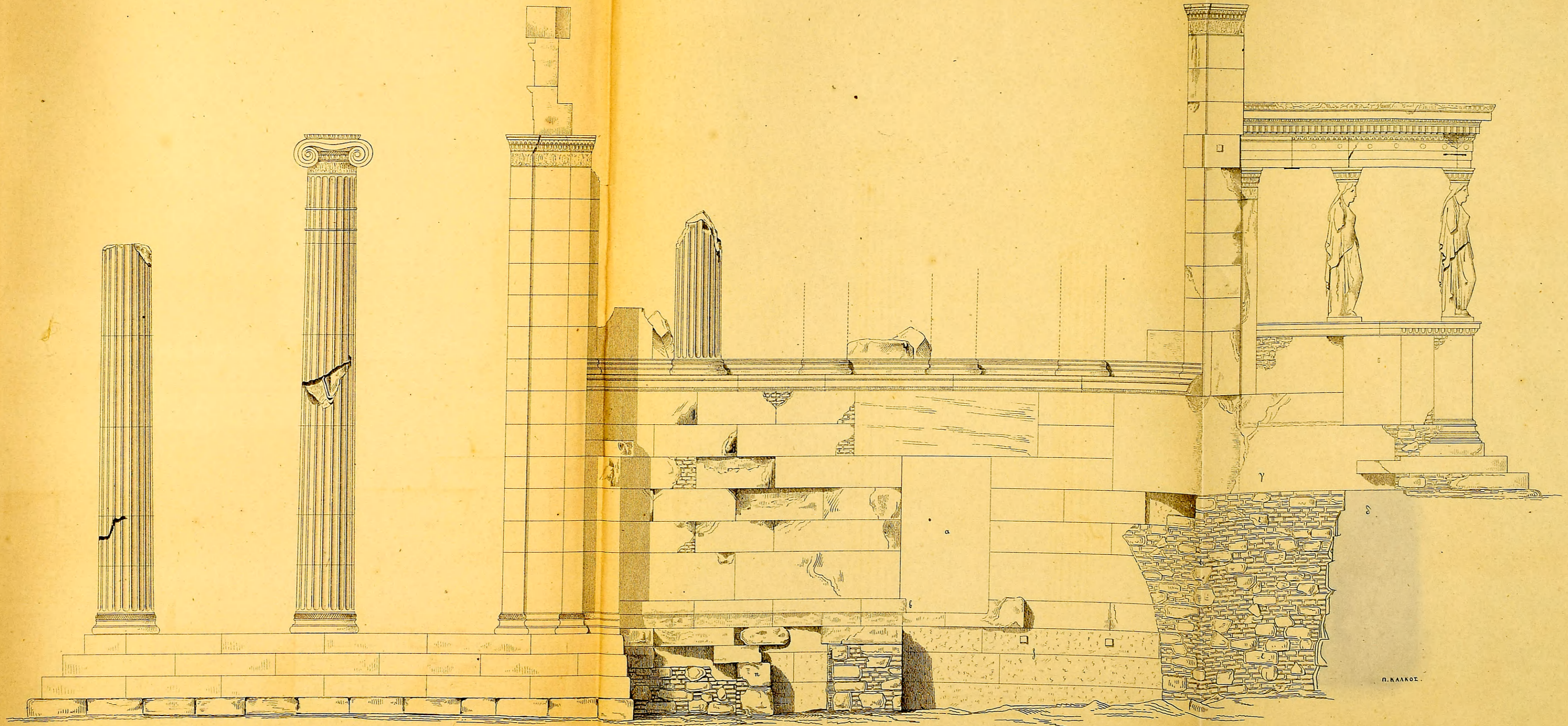

Ἱερόν

ἑξῆς

Μουσείο Βελγίου

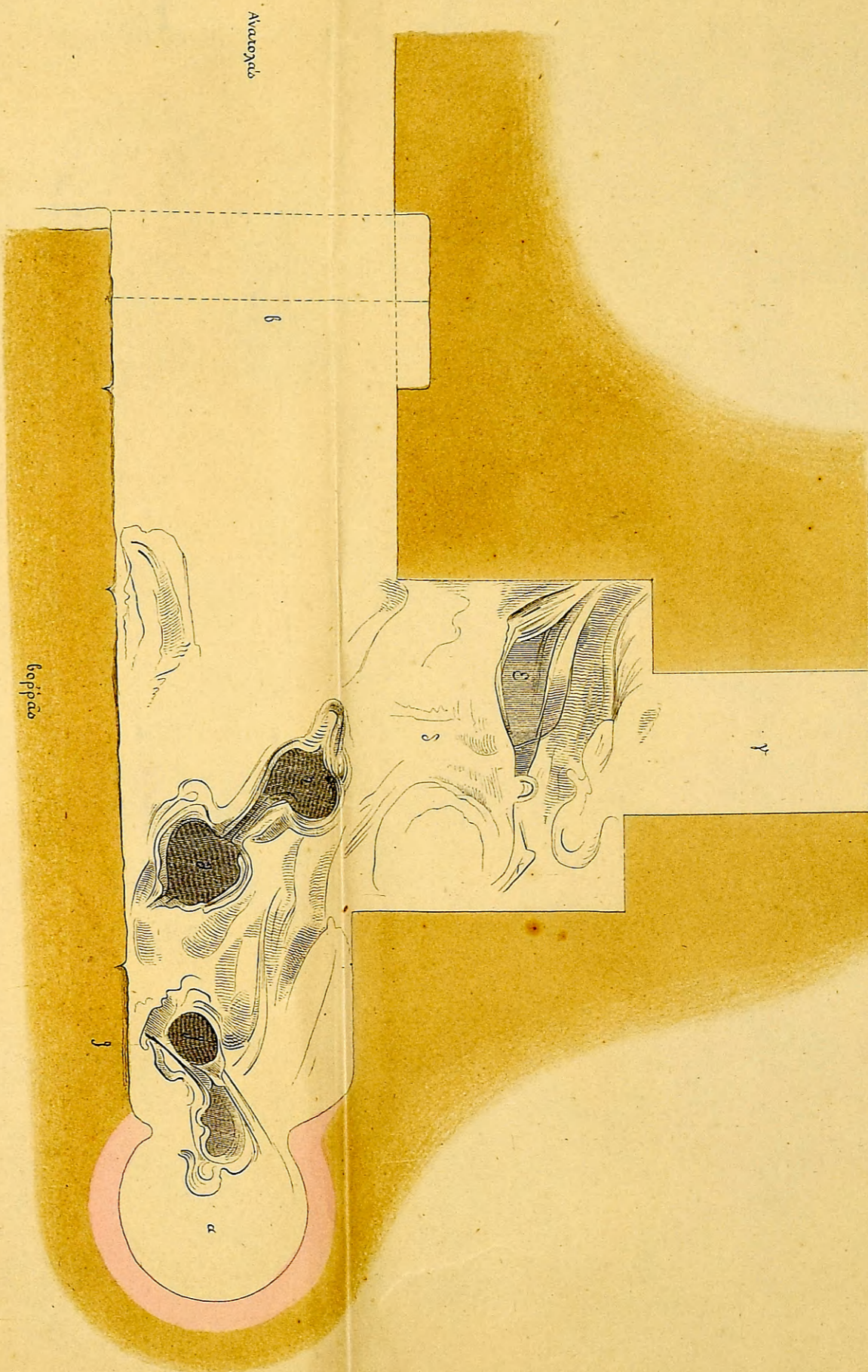

0 5 10 μέτρα

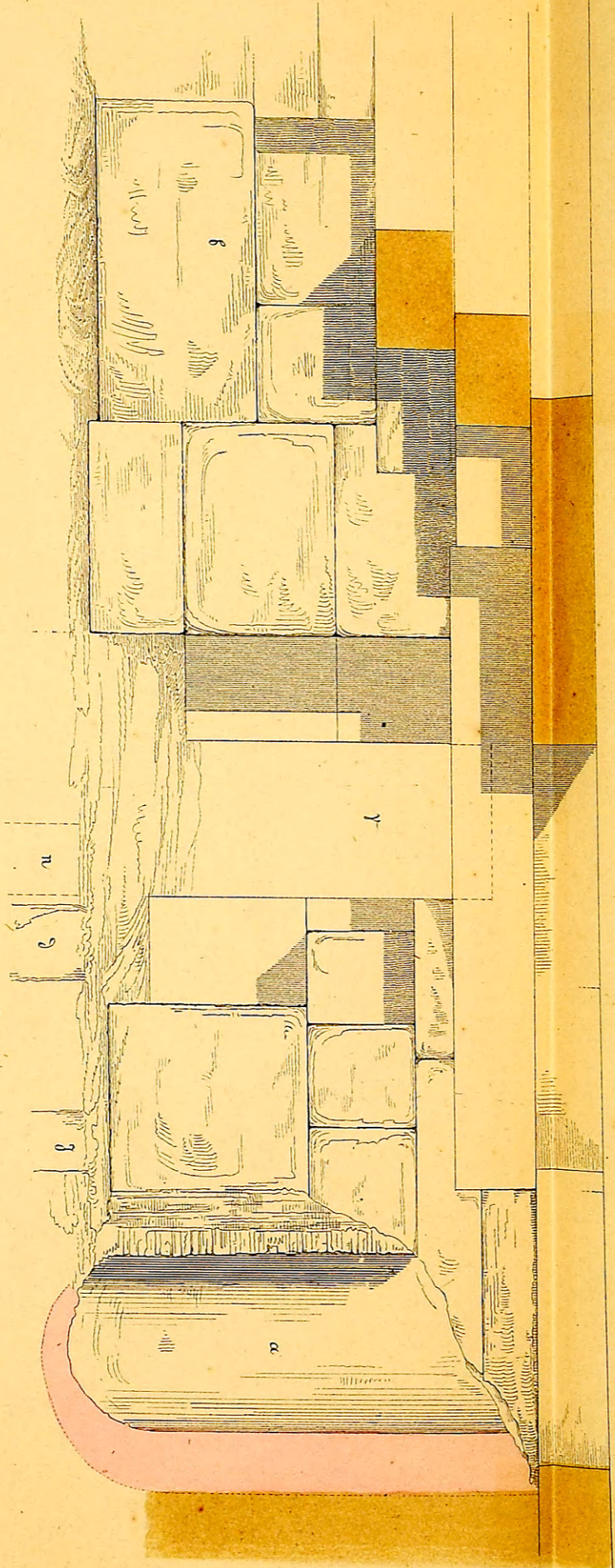
Π. ΚΑΛΚΟΣ

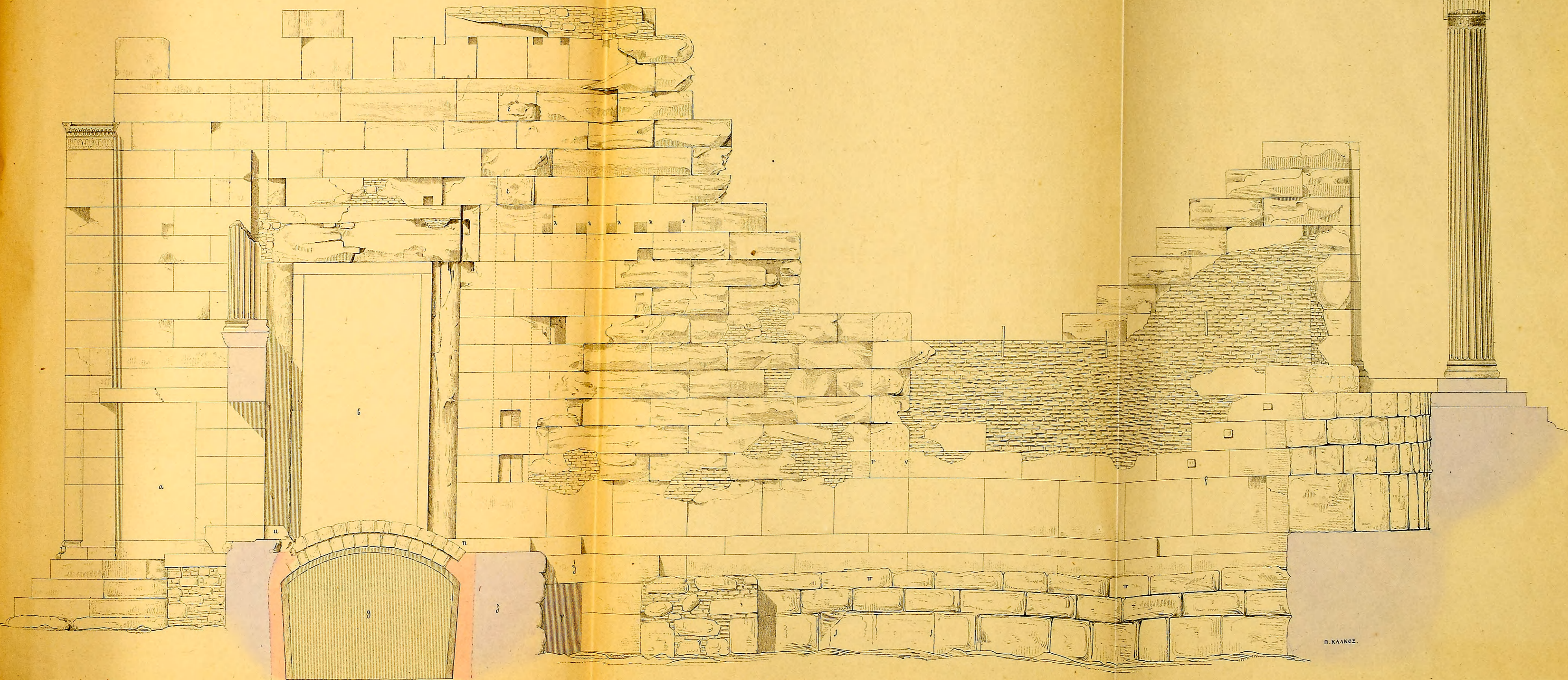

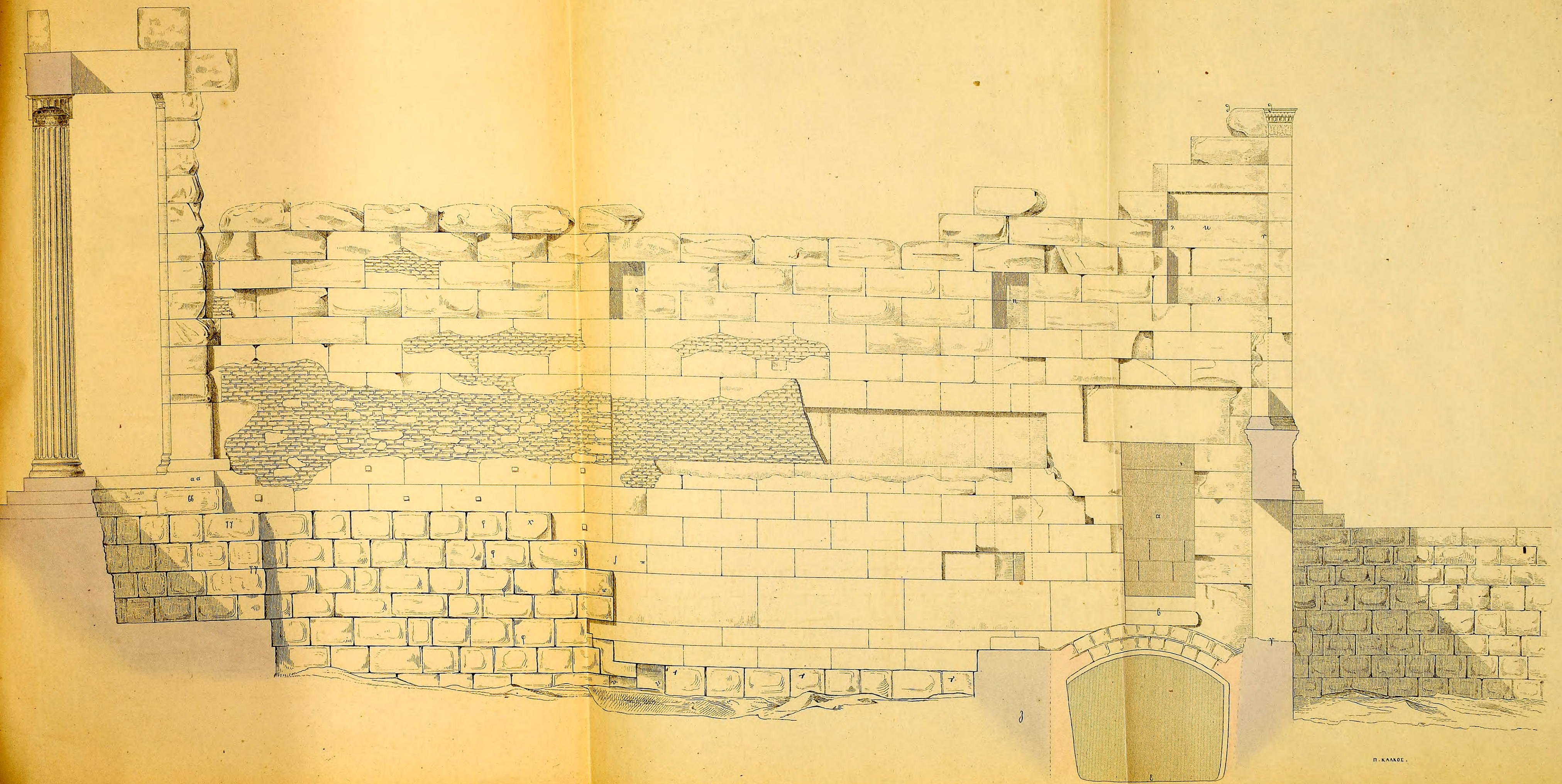
Ἐπιτομή τῆς ἐν τῇ πρῶτῃ σελίδι ἀνατομῆς.

Ἀνατομή τῆς ἐν τῇ πρῶτῃ σελίδι ἀνατομῆς.

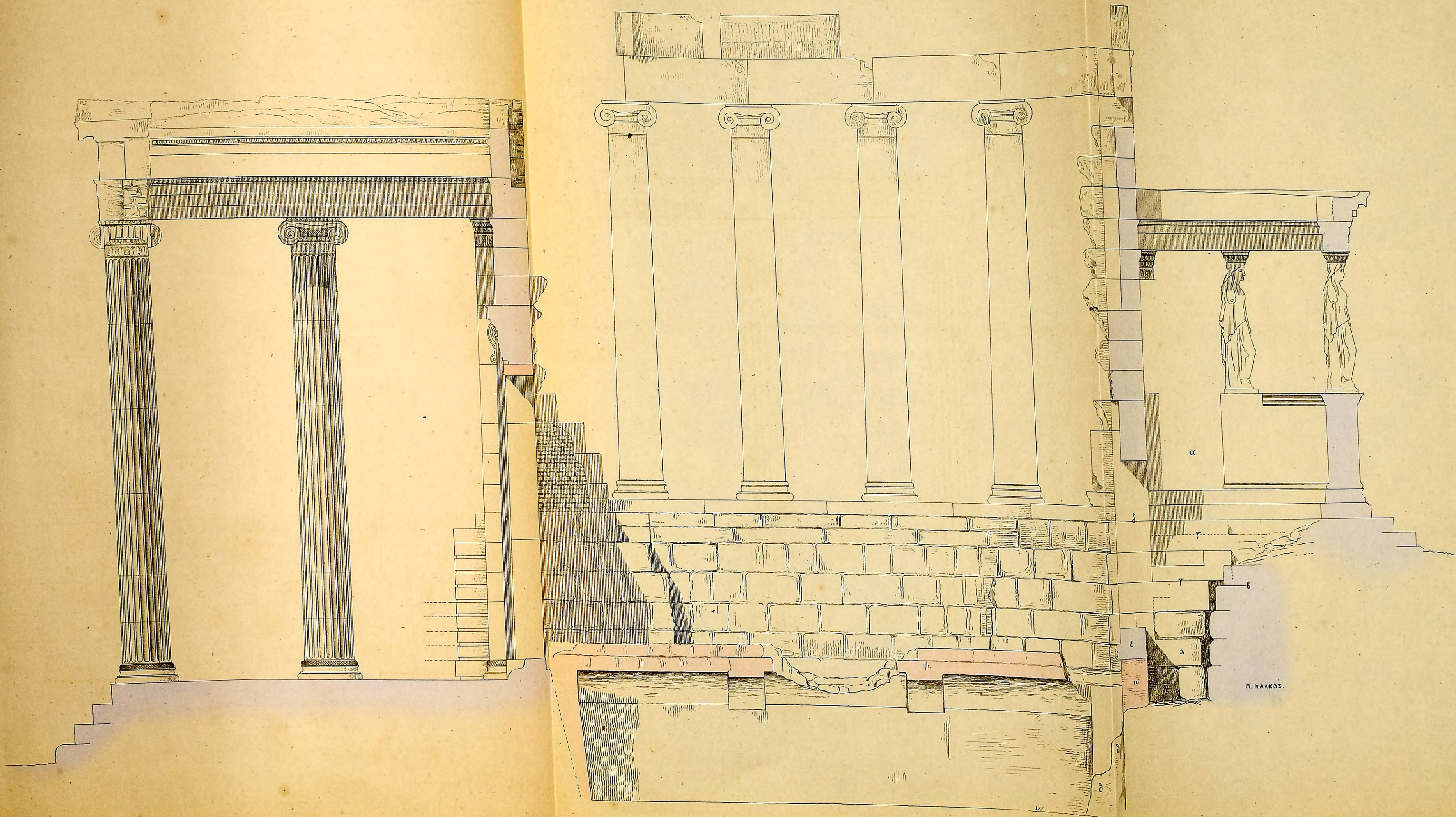

αναγρ. του εφέχθ.

Από βορρά προς νότον διατομή.

ΠΙΝΑΞ. 6.

ΑΝΤΟΚΛΕΞΕΡΡΠΕΡΕΡΙ
ΕΝΤΕΞΕΞΒΡΕΑΝΑΠΟΙ
ΙΑΞΚΑΘΑΠΕΡΔΕΜΟΚΒ
ΙΔΕΞΕΙΡΕΦΑΝΤΟΚΛΕ
ΔΕΠΡΟΞΑΛΑΛΕΝΤΕΝΕ 5
ΕΧΟΕΙΔΑΠΡΥΤΑΝΕΙΑ
ΤΡΟΞΤΕΝΒΟΛΕΝΕΝΤΕ
ΠΡΟΤΕΙΗΕΔΡΑΙΕΞΔΕ
ΡΕΑΝΕΧΘΕΤΟΝΚΑΙΞΕ
ΛΙΤΟΝΙΕΝΑΙΤΟΞΑΡΟ 10
ΚΟΞ

Α Λ Ε Τ Ο Θ Α Ν Δ Ε Ε Ξ Α Λ Ε Ι Ε Ν Ε Χ
 Η Ο Φ Ε Ν Α Ξ Ε Η Ο Λ Ρ Α Φ Ξ Α Μ Ε Ν Ο Ξ Π Ο
 5 Η Α Υ Τ Ο Ι Ξ Ε Π Α Ρ Α Ξ Χ Ο Ν Τ Ο Ν Η Ο Ι Α Π
 Ι Ε Ρ Ε Ξ Α Ι Η Υ Π Ε Ρ Τ Ε Ξ Α Ρ Ο Ι Κ Ι Α Ξ
 Ι Ξ Α Ο Κ Ε Ι Λ Ε Ο Ν Ο Μ Ο Ξ Λ Ε Η Ε Λ Ε Ξ Θ
 Ε Ν Α Ε Χ Φ Υ Λ Ε Ξ Η Ο Υ Τ Ο Ι Δ Ε Ν Ε Μ Α Ν Τ
 Ο Κ Λ Ε Ι Λ Ε Ν Λ Ε Κ Λ Τ Α Ξ Τ Ε Ξ Α Ι Τ Ε Ν Α
 Κ Ρ Α Τ Ο Ρ Α Κ Α Θ Ο Τ Ι Α Ν Δ Υ Ν Ε Τ Α Ι Α
 10 Ε Ν Ε Τ Α Ε Χ Ξ Ε Ι Ρ Ε Μ Ε Ν Α Ε Α Ν Κ Α Θ Α
 Λ Α Μ Ε Τ Ε Μ Ε Ν Ι Ξ Ε Ν Β Ο Υ Ν Δ Ε Κ Α Ι Γ
 Λ Ε Ν Ε Ξ Π Α Ν Α Θ Ε Ν Α Ι Α Τ Α Μ Ε Λ Α Λ
 Α Φ Α Λ Λ Ο Ν Ε Α Ν Δ Ε Τ Ι Ξ Ε Π Ι Ξ Τ Ρ Α
 15 Ν Τ Ε Ν Τ Ο Ν Α Ρ Ο Ι Κ Ο Ν Β Ο Ε Θ Ε Ν Τ Α
 Τ Α Τ Α Κ Α Τ Α Τ Α Ξ Χ Ξ Υ Α Λ Ρ Α Φ Α Ξ Η
 Τ Ο Λ Ρ Α Μ Μ Α Τ Ε Υ Ο Ν Τ Ο Ξ Ε Λ Ε Ν Ο Ν
 Ο Ν Τ Ο Ν Ε Ρ Ι Θ Ρ Α Ι Κ Ε Ξ Λ Ρ Α Φ Ξ Α Ι
 Ε Ι Κ Α Ι Κ Α Τ Α Θ Ε Ν Α Ι Ε Μ Π Ο Λ Ε Ι Ρ Α
 20 Ε Ν Ξ Τ Ε Λ Ε Ν Η Ο Ι Α Ρ Ο Ι Κ Ο Ι Ξ Φ Ο Ν Α
 Α Ν Δ Ε Τ Ι Ξ Ε Π Ι Φ Ξ Ε Φ Ι Ξ Ε Ι Π Α Ρ Α Τ
 Τ Ο Ρ Α Λ Ο Ρ Ε Υ Ε Ι Π Ρ Ο Ξ Κ Α Λ Ε Ξ Ο Α
 Ρ Ε Ξ Θ Α Ι Ε Λ Υ Ε Ν Τ Ι Τ Ο Ν Η Ε Φ Ξ Ε Φ Ι
 Ε Ν Α Ι Α Υ Τ Ο Ν Κ Α Ι Γ Α Ι Δ Α Ξ Τ Ο Ξ Ε Χ
 25 Ρ Ε Μ Α Τ Α Δ Ε Μ Ο Ξ Ι Α Ε Ν Α Ι Κ Α Ι Τ Ε Ξ
 Τ Ο Ν Ε Α Μ Μ Ε Τ Ι Α Υ Τ Ο Ι Η Ο Ι Α Ρ Ο Ι Κ
 Ο Ν Τ Α Ι :: Η Ο Ξ Ο Ι Δ Α Ν Λ Ρ Α Φ Ξ Ο Ν Τ Α
 Ξ Τ Ρ Α Τ Ι Ο Τ Ο Ν Ε Ρ Ε Ι Δ Α Ν Η Ε Κ Ο Ξ
 Κ Ο Ν Τ Α Ε Μ Ε Ρ Ο Ν Ε Μ Β Ρ Ε Α Ι Ε Ν Α Ι Ε
 30 Χ Ξ Α Λ Ε Ν Δ Ε Τ Ε Ν Α Ρ Ο Ι Κ Ι Α Ν Τ Ρ Ι Α
 Ι Ξ Χ Ι Ν Ε Ν Δ Ε Α Κ Ο Λ Ο Υ Θ Ο Ν Τ Α Α Ρ Ο
 Μ Α Τ Α

20 ΜΑΤΑ
 21 ΚΙΧΙΝΕΝΔΕΑΚΟΛΟΥΘΟΝΤΑΛΑΡΟ
 22 ΧΕΛΛΕΝΑΕΤΕΝΑΡΟΙΚΙΧΙΝΤΕΡΑ
 23 ΚΟΝΤΑΙΜΕΡΟΝΕΜΒΕΡΕΑΙΕΝΑΙΕ
 24 ΟΥΤΑΠΙΟΤΟΝΕΡΕΙΔΑΝΗΕΡΟ
 25 ΟΥΤΑΙ:ΝΟΕΟΙΔΑΝΑΡΑΦΟΝΤΑ
 26 ΤΟΝΕΑΜΚΕΥΙΑΥΤΟΙΝΟΙΑΡΟΙΚ
 27 ΡΕΜΑΤΑΔΕΜΟΙΛΑΝΙΑΚΑΙΤΕ
 28 ΚΗΛΙΑΥΟΝΚΑΙΛΑΙΑΚΑΙΤΟΛΕ
 29 ΚΕΛΟΑΙΕΥΕΝΤΙΤΟΝΗΕΡΕΦΙ
 30 ΤΟΡΑΑΟΚΕΥΕΙΠΡΟΚΑΡΕΡΟΑ
 31 ΑΝΑΡΤΙΕΡΟΦΕΦΙΕΙΠΑΡΑΤ
 32 ΡΙΝΕΤΕΡΗΝΟΙΑΡΟΙΚΟΙΦΟΝΑ
 33 ΕΙΛΑΙΚΑΤΑΟΕΝΑΙΕΜΡΟΙΕΡΑ
 34 ΟΝΤΟΝΕΡΕΙΓΕΛΙΕΚΑΡΑΦΑΙ
 35 ΤΟΡΑΜΑΤΕΥΟΝΤΟΕΙΛΕΝΟΝ
 36 ΤΑΤΑΚΑΤΑΤΑΚΕΥΑΛΑΡΑΦΑΝ
 37 ΝΤΕΝΤΟΝΑΡΟΙΚΟΝΒΟΕΟΝΤΑ
 38 ΑΦΑΙΕΟΝΕΑΝΔΕΤΙΕΡΠΙΣΤΡΑ
 39 ΑΝΕΡΠΑΝΑΟΕΝΑΙΤΑΡΑΕΑΙ
 40 ΛΑΜΕΤΕΜΕΝΙΧΕΝΣΟΥΝΑΕΑΙ
 41 ΕΝΕΤΑΧΕΙΡΕΛΕΝΑΡΑΝΑΡΑ
 42 ΚΑΤΟΡΑΚΑΟΤΙΑΝΔΥΝΕΤΑ
 43 ΟΥΤΙΑΕΝΑΚΑΤΑΧΤΕΚΕΤΕΝ
 44 ΕΝΑΕΧΦΥΛΕΧΝΟΥΤΟΙΣΕΝΜΑΝ
 45 ΙΕΑΟΚΕΙΝΟΝΟΜΟΛΑΝΗΕΡΕ
 46 ΕΡΕΑΙΝΠΕΤΕΑΡΟΥΙΑ
 47 ΜΑΥΤΟΚΕΚΑΜΙΧΟΝΚΟΝΟΙΑ
 48 ΝΟΡΕΑΚΕΟΝΑΚΕΚΜΕΝΕΡΟ
 49 ΑΕΤΟΚΑΝΑΕΕΑΛΕΙΝΕΚ

